

رونہی شپی

ویناوال

محمد معصوم هوتک

۱۶ شہر

Ketabton.com

www.hotakonline.com

رونې شپې

مخ	فهرست	عنوان
5	-----	د سريزي پر ځاى
7	-----	* چي رازونه مي سر بېره نهاني وي
8	-----	وداع
10	-----	د نيايست مظاهره
11	-----	د پلار تلين
13	-----	* چي زخمي دي په باهو زما د سترگو مردمک سو
14	-----	سترگي
15	-----	خامى
16	-----	مينه که بيلتون؟
17	-----	استاد ته
19	-----	اپتي کال
20	-----	جنون
21	-----	* مينه د پاخه سرک مزل نه دئ
22	-----	زرونه
23	-----	د استاد د راحت په اقتفاء
24	-----	* په تمه د جانان مياشتي کلونه راڅه ورک سول
25	-----	تهور
26	-----	د لېچو زولانه
27	-----	تياړه ما حول
28	-----	د وينو استسقاء
29	-----	پردي مېنه
30	-----	پرديسي مور ته
32	-----	توپير
33	-----	* که له گل سره همراز و ، محوه کړي تماشو وي
34	-----	پېخوندي
35	-----	دومره نو ، نه
36	-----	موج

رونې شپې

مخ	فهرست	عنوان
38	-----	را په یاد چې سې وطنه
40	-----	*که د نن چاري د بخښلو نه دي
41	-----	د سخت زړو واکمني
42	-----	تاج اخوندزاده
44	-----	مدني وحشت
46	-----	د کابل ناورين
47	-----	د الفت پر پله
48	-----	*ژوند خزان وهلی بهارونه ليري پاته دي
49	-----	بد عواقب
50	-----	د استاد هڅونه
52	-----	بې جرمه مجرم
54	-----	*ښو ته ښه وایه که زما دي او که ستا دي
56	-----	*یا الهي مه راوینې تجزیه د گران وطن
57	-----	تالا هو سونه
58	-----	رونې شپې
59	-----	ارمانجنې چيغي
60	-----	ارمانجنې هيلي
62	-----	په روڼو سترگو
63	-----	د مزار شريف د فتح په مناسبت
65	-----	کنگل
66	-----	فتنه
68	-----	د خولگی ټکور
69	-----	د مینې مینه
71	-----	تنگه قافیه
72	-----	ننه توره
73	-----	زخمي نارنج
75	-----	*مه کړئ نفاق پر کرونده د ملک
76	-----	شاکي مور

رونې شپې

مخ	فهرست	عنوان
77	-----	یتیمی سلگی
78	-----	د قرن وروستی غزل
79	-----	Y2K
80	-----	مبارکی
81	-----	د هیلو مزار
82	-----	مه راوینی... (آزاد نظم)
84	-----	د اوریخو گالری
87	-----	*نور که خوږ کړی، خوړولی ژړولی یم
88	-----	زه ولاړوم
90	-----	مازیگره ژیری لمره
94	-----	زندۍ
95	-----	د نازولو کور
96	-----	*د احسان بې زما پر سردۍ همپش سیوری
97	-----	*ما په زړه کي تصور کړل
98	-----	پښتانه ته وایم
99	-----	دلې او هورې
101	-----	*زما مېنه اولنۍ د پرېښولو نه وه هیڅ
102	-----	چي دا ولي؟
104	-----	نازم از اینکه باز چه زیبا شده پشتو
105	-----	خوندونه او شخوندونه (څلورځي)

رونې شپې

د سريزي پر ځای

تعامل داسې راغلی دی چې پر شعري مجموعو باندې له شاعر پرته نور کسان سريزي و تقريظونه کاري، زما خو يو شعر دې نه دی، چې چاته دي يې وربنکاره کړم او بل مي خانمېږې خوله هم د دې نه ده، چې چاته دي يې حتی د بڼه او گټور کار خواست په وکړم، ځکه مي پر خپله شعري مجموعه پخپله يو څو توري وکنبل.

د دې مجموعې زياتره شعرونه ما د شپې ويلي دي، ځکه مي نوم (رونې شپې) پر ايښی دی. (شپه روڼول) زموږ د ادبياتو يوه خاصه اصطلاح ده د هغه چا په باب کارېږي چې يا د بېلتانه له درده يا دميني له شوااخو نه، يا د رنځ له اسيته يا د نورو نادودو له خاطره يې خوب تبستېدلې او شپه يې تر سهاره په وينو وهلې وي. زه د جلاوطني ناورين شپو روڼولو ته اړ کړی يم. په جلاوطني کي مي د اولاد د نفقې برابرولو په خاطر داسي کار ته اوږه ورکړې وه او ده چې نه د سن په لحاظ ورته جوړ يم او نه د ذهن له مخي. د دې کار وخت له لمر لوېدو تر لمر ختو او کلونه يې دوام وکړ، چې په څنگ کي يې د نظمونو دغه مجموعه هم وزېږوله.

په دې مجموعه کي يو نيم عشقي و بزمي شعرونه هم سته چې ما د ځوانۍ پر وخت په هيواد کي دننه ويلي وو. دا شعرونه د مجموعې له عمومي روحيې سره جنداني سر نه خوري. هيله ده بناغلي لوستونکي دغه نا هماهنگي ډېره جدي ونه نيسي.

¹ د `رنې شپې` په نامه د داستايفوسکي د يوه اثر پښتو ژباړه په ۱۳۲۵ش کال په کابل کي خپره سوې ده. د دې اثر روسي نوم `بېلۍ نوچ` دی چې پښتو ژباړه يې بايد `سپيني شپې` واي. سپيني شپې په روسي ادبياتو کي ځانگړې مفهوم لري او زما په خيال له روڼو شپو سره توپير لري. دې موضوع ته پښتو ژباړونکي (بناغلي يوسف صابر) د سريزي په شپږم مخ کي اشاره کړې ده، خو له دې سره سره يې `رنې شپې` تر `سپيني شپې` غوره بللی دی.

رونې شپې

زما د شعرو هنري خوا پيکه ده او په دې نه ارزي، چې خوک دي پر وږغېږي.
خو زما د ذهني حالت په تمثيلولو کې، فکر کوم، مرسته کولای سي او ما يې
په همدې نيامت د چاپولو او خپرولو اراده وکړه. خذ ما صفا دع ما کدر

محمد معصوم هوتک

ټورنټو - کاناډا

۲۲ ډيسمبر ۲۰۰۳ع

د شپې دوې بجې

روڼې شپې

چې رازونه مې سربېره نهاني وي
پر مغزو باندي مې تندر اسماني وي
زما زړه د هغه وخت په ارمان سوځي
چې خويونه عادتونه انساني وي
د جگړې خپسکه پورته وي له محکي
توغ د سولي رپېدلی جهاني وي
بیرغونه را نسکوره د هغو وي
چې تر لاندي يې لښکري شيطاني وي
اهريمن که د کوثر د جام ساقي و
خود به خلک ليوني بياباني وي
ماديات خو سراسر سرگرداني ده
لذتونه را معلوم سول، روحاني وي
د زمان و قدرتمن ته به ټيټ نسي
(که نشه د چا په سر کي افغاني وي)

=====

کابل
۱۳۶۴

روني شپي

وداع

پسله ډېره تحمله
پسله ډېره صبر و زغمه
پسله ډېرو منډو ځغاستو
پسله ډېر غم و ماتمه
له اوږدو چورتونو وروسته
پسله ډېر سوچه، منمه
راڅه پاته دا جونگره
راڅه پاته دا کورگي دئ

=====

که هر څو ده راته سخته
که هر څو ده دردونکې
سرنوست خپل حکم کړي
زمانې فيصله کړي
بخت ناخقه بدنام سوی
آسمان مخکي لا منلې
ښه پوهېږم چې ناپايه
سمندر دئ په گډېږم
تاسې نه وينئ عالمه!
په ها زور چې زه گواښېږم
تاسې نه سئ درکولای
په ها اور چې زه سوځېږم
هر يو گام مي خودکشي ده

روني شپي

هر قدم ده سره سگرو ته
هر منزل راته زندان دئ
هر رباط دئ د اور گته
نه مي دلته تپکاو کي پري
نه مي هلته خه اميد سته
نامعلومي خواته دور مم
نه يي تک سته نه يي قيد سته

=====

اريانا الوتکه - دکندهار پر لور

۱۳۶۵ل

د بنايست مظاهره

مقدر هله سو عكس ستا د خپرې
مكدر چي په جپوه سوي آينې
دا دي زما زړه ته د حُسن لومه سر كړه
كه د خپل بنايست كوي مظاهري
بوى د زلفو دي ناچل (شام پاريس) كړه
چارلي عطر ورته بنكاري بوى د پنبې
د لمر مخ له ډپر حسده سره ټكسى سوه
چي ما ستا له شونډو واختسې بوسې
چا ويله چي دا پرخه د سهار ده؟
په كتلو ستا د مخ سو گل خولې
بل معيار نسته د ميني په دنيا كي
بس هر څه به د بنايست په تول تلې
زما زړه دئ قلمرو د يوې ميني
ستا اختيار كه يي منې كې نه منې
زه پښتون يم دورنگي مي پيشه نه ده
په ريشتيا سره مي هو، هو ده، نې، نې
اوسنې ميني فقط يو آن هوس وي
خو عشق زما كره مېلمه دئ د دوربې
كه زما د مستى بزم يو ځل تود سو
ساقبي ته به نو بيا شيني گروي
پام كوه فواره نه سي د وينو
د معصوم په زړه بېباكه لاس وهي

كابل - ۱۳۶۵ش

³ شام پاريس يو ډول مشهور عطر و په انگرېزي يې Evening in Paris بولي.

⁴ (دوربه) د ژمي مسلسل باران ته وايي چي څو ورځي دوام وكړي. په دغو بارانو كي كه د مېلمه يوه شپه په خيال كي وي، هفتي پاته سي.

ديپار تليين⁵

د بابا د فراق تليين ميا ايشوي ماغزه د سر
بابا نه و، يو كلا وه زما و ساته و لوی غر
خومره ستر عالي انسان و د نېنگڼو لوستي وه
لور همته، نېک خصلته، نېک عمله، دانشور
د دنيا زياتر صفات چي په بشر کي موندل کېږي
په زياترو متصف و، ده لرل په يکې سر
د باطن خيره يې نه وه، سم صفا سوچه پښتون و
سپين کالی و، پاک نظيف و، نوراني ښکلی بشر
مهربانه پراولاد و، قهر يې ما نه وليدلی
ترحم يې په يوشان و، پرو و زور د خپل تېر
د هيواد و ترقي و پرمختگ ته يې هوس و
پر غازي امان عاشق و د انگرېزد زړه خنجر
نازېدلی به هميش د خپل هيواد په مفاخرو
په افکارو و ترډېرو روشنفکر و منور
په څه ناز يې وم لوی کړی په څه مينه يې روزلی
چي دامات و گوډ ليکمه دئ د ده د زيار ثمر
شپږ شپږته کاله يې تېر کړل په عزت و په آبرو کي
پرهېزگاره متقي خوله ریا څخه بهر
ډېر ظالم رنځ سو و رپوري واک د ژبې ځني ووت
پوره شپږ مياشتي رنځور و راته پروت و پر بستر
که دوا وه، که ډاکټر و که زيارت و که ټوټکې وې
بندگي سعیه ميا نه ده سپمولي لږ قدر

⁵ زما ارواښاد پلار حاجي محمود هوتک د ۱۳۵۲ش کال د اسد پر ۲۲مه په کندهار کي وفات سو تو پخپله پلرنی هدیره کي ښخ دئ. (هوتک)

روني شپي

ژوند و ژواک، کور و کهول و راڅه پاته يو مخيزه
و خدمت ته يې ولاړوم په اخلاص شام و سحر
ديارلس سوه شپږپنځوس وه له هجرت څخه او بنتي
په شمسي حساب يې ټول کړې د خپل عمر پاک دفتر
څه بې مهره دنياگۍ ده څه ظالم خونخور فلک دئ
چي نيازمن وو ټوله ولاړل د مرگي په لوی سفر
سرنېته د دنيا دا ده چي مرگۍ به خامخا وي
مړه يې مه بولئ ژوندي دي که په بڼه نوم وو نامور
د معصوم دا يو څو او بڼکي د بابا روح ته هديه سوې
مغفرت دې وي په برخه په جنت کي يې مقرر

آمين

=====

کابل - ۱۳۲۵ش

روڼې شپې

چي زخمي دي په بانو زما د سترگو مردمک سو
ميين زړه مي نه ايمنيږي راته جوت له طفلک سو
چي په مينه کي دي گراني د صحرا ليوڼی نه سوم
مجنون گوته په غاښ کښکښه، له حيرته څه هک پک سو
شاباس، شاباسي زرگيه، ته لانه چوپ له گرومه
تاب د ميني چي دي راوړ په تاريخ کي دي نوم حک سو
د غاڼول څه گناه نه ده که تک سور لکه قاتل دئ
چي د ميني داغي يې وخوړد زړه وينې يې خورک سو
د سفر شپې يې مه شمېره عافيت ور لره غواړه
پروا نسته کي له هجره عقل و فکر راڅه ورک سو
که يې زموږ بنايسته ناوې د وصال په شپه کړه کونډه
په دوی هم سو نوغی پوري خپل عمل يې پای پېچک سو
که په ستوڅه لهجه گډ دئ، په تلخي که يې مزه ده
حق ويل د معصوم جرم، ځکه نوم يې لا درک سو

=====

کابل - ۱۳۲۵ش

سترگي

چي مي وليدلې ښکلي شهلا سترگي
پنډې سترگي مي يو دم سوي بيټا سترگي
د مين مينه له سترگو څرگند پري
په يوه کتو کړي ټول راز رسوا سترگي
د مجرم جرم په سترگو کي معلوم وي
د مظلوم مظلوميت کړي نما سترگي
سترگي نه دي آيينه جهان نماده
په يوه رپ څاري ټوله دنيا سترگي
د سپين مخ ښايست په سترگو کي دي نغښتي
غټي سترگي، بادامي سترگي، ستا سترگي
د ښايست د ښمنانو له نظره
خداي دي وساتي ستا ښکلي زبا سترگي

=====

کابل - ۱۳۲۵ل

روني شپي

خامی

کړېدلی چې پر اور د بېلتانه يم
د ډاکټر و د طبيب و دوا نه يم
په بېلتون کي د هستۍ مقام صوري دئ
په بنسکاره که يم موجود بې له تانه يم
زما د مرگ لام يې ترلی ورته گوره
روني سترگي ورته ناست يم ته وانه يم
د ابا په خولۍ ويارم بل څه نسته
په مثال د محمد زيود (وانه) يم
نتيجه ده د خامۍ چې فريادي سوم
د زمام پر بټۍ پوخ سوم، بنه لانه يم
د شپيليو په نغمو کي درته وايم
د سړيو ده نېستي چې زه شپانه يم
ما معصوم ته حق راپل لرئ يارانو!
لږ څه وروسته درڅه ځمه په يانه يم

=====

کابل - ۱۳۲۵ش

مينه که بېلتون؟

چي لاهو سومه د ميني په درياب
اخته سوي يم په درد و په عذاب
په بنايسته وو کي چي بوي د وفا نسته
ډېر دقت به کړم پر بل وار انتخاب
که د ميني انگار نه وای زما په زړه کي
په بېلتون کي به يې ولي وای کباب
شکایت د بېلتانه چي کړم ناپوه يم
ټوله مينه ده چي سوم په اضطراب
چي د ژوند تقويم ته مينه سوه داخله
د بېلتون د شپو يې څله کړې حساب
که دي ځان ورکړ د ميني سمندر ته
د بېلتون له غوتو نسته اجتناب
د دنيا تاداو يې ايښی دئ پر مينه
د انسان ختي تې ورکړ د عشق آب
خو بېلتون سيوري د عشق سم په پسې دئ
هله نه وي، که عشق نه و آفتاب

=====

کابل-۱۳۲۵ش

لوی څپر ونکې، محققه، ستر استاده!
افتخارد منطقي پوهاند رشاده
جسارت دئ چې په وړاندي مور غېږم
بخښه غواړم که مي کړې دا گناه ده
دا چي نن د معرفت ډگر روښان دئ
دا چي نن لاهم خپره د علم روڼا ده
دا چي سخر ته د تحقيق وارخطانه يو
دا چي نن موله پير ديو استغنا ده
دا چي نن په جگه غاړه باندي گرزو
دا چي نن مود سيالۍ برخه بالاده
نتيجه ستاسي د زيار و د تحقيق ده
ثمره ستاسي د فضل په ريشتيا ده
هر اثر مو منتخب دئ و شاهکار دئ
هر کلام مو په مثال لکه کيميا ده
چي تر خوله مور او تلي ده خبره
وجيزه د بو علي ابن سيناده
مفتيان د معنا ټوله غلي کښپني
اور بدلې چي يې ستاسي څه فتوا ده
فرهنگيان دي له قاموس څخه بي نيازه
ورښولي مود هر لغت معنا ده

⁶ د ۱۳۲۵ش کال د اسد په مياشت کې زما محترم استاد اولارښود پوهاند عبدالشکور رشاد صاحب د زړه له رنځه بستري و. زه يې پوښتني ته هره ورځ ورتلم او يوه ورځ مي د گلانو پرځای دا پورتنی نظم ورته ولوست. (هوتک)

رونې شپې

قدسيان يې په اسمان کي په شرنګ لولي
ستاسي شعريې وظيفه د هر سبا ده⁷
په شه مينه کړې د خوان نسل روزنه
خومره ډېره پېرزوينه مو پر ما ده
زه يو ستړی لالهانده ورک لاروی يم
ستاسي شمعه د دانش مې رهنما ده
افتخار چي د محضر مې سي په برخه
زه چي وایم د نړۍ پاچهې زما ده
مارنخور ته ستاسي هره لارېنوونه
د حاذق طبيب نسخه ده او دوا ده
ستاسي حق نه ادا کيږي په خولیکو
د احسان تر درانه بار مې کږه ملا ده
يو خوزما ژبه رخنه، قلم پخ دئ
بل نېستي د بضاعت مې هم په خوا ده
دا نیمگري خو بیتونه مې هديه دی
د ژور ارادت برخه پر بالاده
په ساړه باد مو خدای مه وهه فاضله
د معصوم په شپه و ورځ دغه دو عاده

=====

کابل - ۱۳۲۵ش

⁷ دغه بیت د حافظ شیرازی د دغه بیت ژباړه ده:

صبحدم از عرش می آید خروشی عقل گفت
قدسيان گویی که شعر حافظ از بر میکند

اپتي کال

دا په خټه ادمزاد دي که پېريان دي که جنات
لو تېده په سيالي کاندې، د مرگو مسابقات
نه يې رحم سته په زړو کي، نې حيا زموږ له کور ورو
د مظلومو او بنکو جوړ کړ آمو سيند، نيل و فرات
اپتي کال دئ د (وَسَي) لعنتي هېنمه راغلي
ټول حاصل يې راخه يووړ دې بسې وخت برسات
چي زندي د ظالمانو واک د خولې راخه واخيست
ترشح د وينو سر سوه د بدن تر مسامات
زما قدرت د مېرې نسته، راته پروت دهاتي بار دئ
زه اريان عادي سړي يم کله کړاي سم کرامات

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

جنون

په درد ميخانه کي د تقوا سپاره پياده سي
د خال په ځلېدو گوره محراب آتشکده سي
په ډېرو تقواگانو مي سوه وچه د ژوند درخته
ايله که د شرابو په سيند بيرته زرغونه سي
ما، مينه د بنايست وو لنډ مزل تصور کړي
کلونه دي په کار چي دا اومه مېوه پخه سي
د عشق وړ چي په پوري سي ناسور سي لاعلاج سي
له تاوه څه د ميني زور دانه د تک دانه سي
د ختي قصور نه دي، د معمار مهارت غواړي
چي يوځای گلخانه، بل د لالو ملنگ تکيه سي
ناخوالو د رقيب چي مي بيده احساس راوينځ کړ
قلم مي ليونۍ سي هر غزل مي قصيده سي
هر بيت هره مصرع مي د خوږمن زړگي دوا ده
علاج ته د لچنو سترگو جوړه مامېره سي
طالع ده که بل څه دي زما په برخه بي نېستي کړه
چي ډک درياب ته لاس کړمه خالي تشه پياله سي
معصوم چي گناهگار سوله دا نورو گيله نسته
اسلام به چيري پاته وي چي کفر پر کعبه سي

(العياذ بالله)

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

رونې شپې

مینه د پاخه سرک منزل نه دئ
غرونه دي پېچومي کړې لاري دي
عقل وای اثبات د مینې څه شي دئ؟
زړه وای زما د وینو داري دي
تا د استغنا نیلی ځین کړی دئ
زما درته زاری دي او کوکاري دي
خیر که نن مغلوب ستا په افسون یمه
جنگ ته می سبا توري تیار دي
حسن چي متاع د بازارو نه وي
هغه زما د مینې خریداري دي
ستا که د راتلو خیال پر نېستی حساب
زما د انتظار شپې بې شماری دي

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

زړونه

وايي چي فرمان د زړه پر ټول بدن چلېږي
زړه هغه جونگره چي په مينه ابادېږي
(سپين زړه) د صادق زړه، د دروه دغل به پکي نه وي
بل که رډه درواغ وايي لا هم يې زړه ته لوېږي
(مات زړه) د مایوس زړه چي زمان پر مخ وهلې وي
بخت مي واي تتلی ډک درياب راته تشېږي
(تور زړه) بد گومان زړه صفایي يې محوه سوې وي
لاس که پر قرآن ږدي لا هم يې باور نه کيږي
(لوی زړه) د زړه ور زړه چي په غېږد حادثو ورځي
غر که يې مانع وي لا هم نه وارخطا کيږي
وصف د ظالم چي وايي (زړه يې د ډبري دی)
مخ ته که يې سل سړي حلال کړي نه ډارېږي
مينه که غالبه سوه، دا زړه بوله (نازک زړگی)
لږ څه يې پلمه سي، کړی ورځ درته زړېږي
(خوږين زړه) هغه زړه چي په لمبو د انتقام سوځي
ويني د غليم چي لا هم ورکړي، نه سرېږي
هغه زړه (پوره زړه) چي دنيا يې بي شمار وي
پت په ميرنو وي، شايې غره ته نه بيرېږي
(شين زړه) د مظلوم زړه چي ناخوالي ډېري وويني
نخبنه د گوزار ده، کبود رنگ چي معلومېږي
زړه که جسور نه و د (کوچني زړه) په نامه وي ياد
سمه صفا لار ورته گرنګ بنکاري، ترهيږي
زړونه سوه خو ډوله، د معصوم فيصله دغه ده
سپين زړه که د چا و، تل په بڼه نامه يادېږي

=====

کابل - د ماښام ۲ بجې - د وري لومړۍ ۱۳۶۲ش

د استاد راحت په اقتفاء

(تا تصور کي رابلل غواړم
نوي دنيا ابادول غواړم)
په عواطفو د مين زړگي مي
غرور د حسن ماتول غواړم
چي يې ممنون سم د خدا په احسان
شعري احساس مي تخنول غواړم
د سپين تندي د نندارې په اسره
د توريپيکي رالنډول غواړم
خومره چادي چي واي سرکنسه مينه
په نصيحت ارامول غواړم
که مجازات يې وي د شونډو دوزخ
روژه د صبر ماتول غواړم
د مخ گلاب يې د حيا په شبنم
د وصل شپه کي لمبول غواړم
هجر مېلمه سو ورته خاند م به نور
د پښتو دود پر خاي کول غواړم
د (راحت) شنخته د (معصوم) پر غزل
په نېک شگون سينگارول غواړم

کابل - ۱۳۲۲ش

¹⁰ د ارواښاد راحت زاخېلي پر دغه بيت مشاعره جوړه سوي وه، زه خو مشاعري ته چانه وم ور بللي، خو شعر مي جوړ کړي. (هوتک)

رونې شپې

په تمه د جانان مياشتي کلونه راڅه ورک سول
تروږمۍ کي د هجران يې وصالونه راڅه ورک سول
په سترگو مې لږ پوه کړه چي هوس دئ او که مينه
گرم نه يمه بنايسته وو ، پت رازونه راڅه ورک سول
زما خيال و چي قاصد ته به په زېري کي سرور کړم
جنون ته خو مو پام دی ، سوغاتونه راڅه ورک سول
رسمک مې د بابا دئ چي جنت سودا کومه
د شونډو په انگار کي دوزخونه راڅه ورک سول
سمسور بن مې د مينې د جفا سپليو لانس کړ
اغزي يې دومره ډېر سول چي گلونه راڅه ورک سول
خپو د حوادثو يم اخیستی نه پوهېږم
نې سرسته ، نه يې بکرسته ، ساحلونه راڅه ورک سول
د مينې په قانون کي خو شکوه غټه گناه ده
په عشق کي ملا کوچنی سوم معيارونه راڅه ورک سول
شاعره لېونتوب دئ چي سراب ته يې په تمه
مور هم په دې نيامت تلو خو بنارونه راڅه ورک سول

=====

کابل ۱۳۲۲ش

روني شپي

تهور

د زړه مينه مي گورئ چي خوندي ده په انگار کي
نمروده پر دا عصر بل آذر نه يم نو څه يم؟
ځلاند احساس مي وينئ چي غالب پر توره شپه دئ
له لمر سره په نور کي، برابر نه يم نو څه يم؟
شمال" و حوا د شو ته مي کلکه سينه سپر ده
په عزم و اراده کي اوچت غرنه يم نو څه يم؟
بقا مي ده مونډلې په خپو و په موجو کي
په سختو توپانو کي شناور نه يم نو څه يم؟
د زړه کوټلې وينې مي مايه ده د مستيو
د سرو شونډو گرمۍ ته ډک ساغر نه يم نو څه يم؟
د سپين مخ خزانه چي يې د زلفو بنا مار ساتي
خالي لاس پر مين سوم د لا ورنه يم نو څه يم؟

=====

کابل - ۱۳۲۲ ش

د لېچو زولانه

چي تر غاړه مي را تاو د سپينسو لېچو زولانه سوه
آرام ژوند پر ما حرام سو، کور د ميني جېلخانه سوه
مړوندونه تر سرلاندي، د کوڅو سيوري پري باندي
سر تر پايه مينه مينه، ياران په پري ياران سوه
د بنکلا د معجون زور و، پښتنې سترگي درنې سوي
تپتېده خويې گناه وه، په شوگير مي کړي شپه سوه
عاشقي شه بنه مسلک دي، مینتوب عجب رشه
عاقبت يې لېونتوب دي، په جنون يې پيلامه سوه
په څلور سره مذهبه يې بانو قصاص طلب دي
د ازل د کاتب کنسلي ورته خوشي بهانه سوه
په جاهل امام پسي وم چي له ميني وم خواتوري
د سيني پر حریم باندي مي د سهوي سجده سوه
د مجنون نکل يې زور کړ د فرهاد کيسه مردوده
زما عشقه درواړي سم، عالمگير دي افسانه سوه
معصوم هيڅ گناهکار نه دي، تقوا سوزي ميني پوند کړ
جنتي باغ آرام يې، تر نظر د اور شپله سوه

=====

کابل - ۱۳۲۷ ش

تیاره ماحول

په تیاره ماحول کې ناست، زړه مې نری
په خپل کور، په خپل وطن کې یم پردی
خدای ناترسو اورشو دومره کرله تنگه
چې هر پل ایږدم تر لاندې وي اغزی
په امید د روڼ سبا مې ترخه نوش کړل
په ارزو د پتمن ژوند و م لاروی
نن منزل هر گوره لېرې راته ښکاري
دا په دې چې نه لرو د سر سړی
حوادثو ته چې گورم، پای یې وړان دئ
دا وطن د ژوندون نه دئ یو گړی
دا څه لوبه زمانې ده شروع کړې
خو د ژوندون مو سو د مالگي مالگوبی
د معصوم د زړه ښیننه وینم ماتیرې
مگر خدای یې کړې له غیبو څه پتری

=====

کابل - ۱۳۲۸ ش

رونې شپې

د وینو استسقاء

د ارغلی څه ناوړین دئ نن سبا
له سهاره تر ماښامه په غوغا
ته به وایې خلک ټوله راغونډه سوي
کړي د وینو و باران ته استسقاء
مرگی سمد م را پسې دئ لکه سیوری
هر گړی موده په وینو کې لمبا
د قدرت هوس یې سترگي ږنډې کړي
د شیطان په ټونگ درست وژني بې گناه
چي مقدور نه وي نجات پکښي د خلکو
لگومه په نظام توره بلا
اور بدلې مي کیسه د کفن کښ وه
نن یې وینم، سرتراپیه سوه ریشیا
جرم یې ونیئ، په څه باندي مجرم دي
چي مدام دي په ژړا په واویلا

=====

کابل - ۱۳۲۸ ش

پردي مېنه

په پردۍ مېنه کې او سم راڅه ورک خپل مرزو بوم دئ
ځالگۍ د باز ويجاړه کورگۍ جوړ باندې د بوم دئ
زما وطن، زما کندهاره لويشت لوېشت خاوره دي جنت ده
د کوڅو مټ دي اکسیر دئ، د رنځور و زړو او دوم دئ
دلته هر څه بېگانه دي، دلته هر څه ناشنا دي
هر غاټول هر نسترن او هر گلاب لکه زقوم دئ
نې بنايست، بنايست ته ورته، نې خوښي خوښۍ ته پاته
پر بدرنگو و بدشکلو باندې پروت د بڼکلا نوم دئ
نه مستي وينم په جام کې، نه محفل ډک له رندانو
د کاختۍ د کال ساقي دئ له گنډ پر څخه ډک خوم دئ
ملامت نه دئ يارانو چي په وينو درته ژاړي
مقدس هيواد ترې پاته، ناورين ځکه پر معصوم دئ

=====

۱۳۶۸ش

رونې شپې

پردېسي مور ته

اې زما پردېسي، زما زهيري موري!
په فرسخونو راڅه ليري موري!
منم کړې په فراق د اولاد
تپاک د زړه دي گوتي کلوچي کړلې
منم خوتيري د هجران په لمبو
چيني د سترگويې دروچي کړلې
احساسومه ستا د اوبنکو گرمي
احساسوم دي د مات زړه دردونه
رايادومه ستا د ناز خبري
راپه زړه کيږي تېر خواږه وختونه
رامعلو مېږي ستا د ستوني تلخي
راته واضع دي ستا پنهان رنځونه
راته څرگند ستا آرزو و ارمان
ها ستا خبره د "تور مخ زيارونه"
خو زما پردېسي! زما زهيري موري!
په فرسخونو راڅه ليري موري!
ملت اخته دئ له پرديو سره
جگړه ده، جنگ دئ خوشي ټوکي نه دي
دا د مرگو د برسات تناده
د بهارونو نغمې کوکي نه دي
دا د خوني سمندر توبن په هوا
پاس په اسمان کي سوې د مرگ وريځي
را اوروي د سرو گوليو باران
شنې بې کړې يو مخي د مرگ بوروځي
دا پرلکې د شياطينو سپرو
په زرو ميندي راته بوري کړلې
زامن بې بېل کړله له ميندو پلرو
په مخ سپېږي بې بنايسته حوري کړلې

روني شپي

موري! يوازي ستا بيلتون نه سوځي
يوازي ستا پر سر لمبې نه څرخي
دا سرنوشت دى د زرگونو مېندو
يوازي ستا پر سر اړې نه گرځي
آي زما پردې پسي! زما زهيري موري!
په فرسخونو راڅه ليري موري!
دو عا کوه چي دا د مرگ د قاصد
لاسونه لنډ سي له وطنه څخه
ټول سي ټغر د ماتمونو د غم
نېستي سي واک له اهريمنه څخه
چي پنځه وخته خدای ته لاس پورته کړي
ورڅخه غواړه آرامي د وطن
د اتفاق و اتحاد خواست کوه
غواړه له خدايه نېکنامي د وطن
لېري يې مه گڼه زما گراني موري!
چي دا نغري به يو وار بيا تود پري
پر دې وطن به د ملت په موتو
د خوشالي ملي سرود زغېږي
لېري يې مه گڼه زما گراني موري!
چي لاس به لنډ سي د پردو له ملکه
سمسور به بڼي سي پر دا وړانه مېنه
ټول به بساط سي د اغزو له ملکه
ستا د کلونو د زيارونو ثمر
سره راغونډ به سي، را ټپک به سي ټول
ستا د پلو سيوري دي نه ورکيري
ترلاندي غونډ به سي ستا کور کهول

انشاء الله تعالى - فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا

=====

کراچي - ۱۳۷۰ ش

روني شپي

توپير

مغزونه سره يو دي په فکرونو کي توپير سته
په سترگو کي فرق نسته ديدونو کي توپير سته
ليلا ده، که شيرين ده، که دُر خو ده، که رامين ده
د عشق کيسه يوه ده په نومونو کي توپير سته
د حُسن پر تقديس باندي هيڅ راز اختلاف نسته
بنکلا يوه بنکلا ده، تعبيرونو کي توپير سته
د مينسي په عظمت کي شک شهبه نسته عالمه
خبره ده پر دې چي په عشقونو کي توپير سته
پيلتون دئ که وصال دئ پر دې سي ده که حضر دئ
يو مخ ټول شواخون دئ په دردونو کي توپير سته
پننتون له پښته يو دئ د يوه نيکه اولاد دئ
دا څه ماليخوليا ده؟ چي قومونو کي توپير سته
د وينو سور سېلاب زموږ پر مېنه راروان دئ
سورنا د غم ږغېږي په تالونو کي توپير سته
په راز راز ادعاگانو يې غلط نه سئ زلميو!
جگړه پر اقتدار ده بيانونو کي توپير سته
هدف د ټولو يو دئ زموږ د کور خرابېده دي
د سره تور استعمار په تاکتيکونو کي توپير سته
په نن و په سبا مي غولوي مقصد يې بل دئ
نيتونه شيطاني دي په قولونو کي توپير سته
معصومه! ټول دفتر دي د دردونو مجموعه ده
رازونه، دي نيازونه دي، شعرونو کي توپير سته

=====

گلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰م

روني شپي

که له گل سره همراز و، محوه کړی تماشو وي
بلبل هله په چغار سي چي له بڼه آواره سي
د وصال په نشه مسته، پردېسي ته دي نظر دئ
سانحه نه وي نوڅه وي، چي بېلتون د چا مېلمه سي
نې جوهر چاته معلوم وي، نې کمال وي رابرسېره
که له تېکي را بهر سوه، توره هله رخشنده سي
هيڅ بې مه باسه له خياله پر بيده احساس هم پام کړه
له ساړه نغري څه کله سرې سکروتي را ښکاره سي
د تېرې توري په شانسې غوڅول کا، پرېکول کا
هی توبه يې له گوزاره چي قلم د چا وسله سي

=====

کراچي - ۱۹۹۰ع

روني شپي

بېخوندي

له ژوندونه مي وانه خيست د خاشي خوند
ابادي کوي يومخ د هديرې خوند
هوسونه د وطن چي را په ياد سي
له حسرته څه گنډ پر سي زما د خولې خوند
تقاضا د سن و سال ده که څه ټکه؟
اخيستای نه سم هيڅکله له مېلې خوند
د لذت حس يې ايستلی زما له خولې دي؟
که دي تللی له اوبو څه د تهتي خوند
د هجرت ژوند به ونه شمېري په ژوند کي
چي يې ځکلی وي د خپلي کاشاني خوند

=====

تهته، کراچي ۱۹۹۰ع

رونې شپې

دومره نو، نه

مال وزرېې کوترم کړي
سترگې هېڅ نه په مړېږي
حيران دومره اشتها ته
تناول هم حد لري
په روڼو سترگو يې گورم
چې وطن مي سودا کيږي
د سکوت واراڅه تېر دئ
تحمل هم حد لري
په ښکاره د قام غمخور وي
په باطن کې رېښې کاږي
ډېر مي ځان کړلی ناگار، خو
تجاهل هم حد لري
نه پوهېږمه ناپوه دئ
که عندي گټو ږوند کړي
کور دي وران سه آکور مغزه
تغافل هم حد لري
له پښتونه پيدا سوي
پښتنو شيدو لوی کړي
دا سپيتانه دي له کومه
تنزل هم حد لري
که افراط د شيطان کسب
تفريط هم هېڅ په کار نه دئ
منځلاري مي زړه لاشين کړ
تعادل هم حد لري

=====

گلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰ع

روني شپي

موج

پرله خرخي پر له اوږي
سروهي له غټو سخرو
خان راباسي له طغيانه
واري خوري لکه د تورو
له هالييري خه رادرومي
د ساحل پر لوري ناخي
د آرام ژوندون په تمه
تر خوله سپين ځگونه باسي
نه دريري نه تم کيږي
په سکون کي وايي تلخي ده
بھاند سيند دي ورنسوولي
چي په تگ کي شبريني ده
نه په شپه له تگه ولو بد
نه د ورځي پر کرار دئ
ني پروا له ساږه ژمي
نه د دويي پراهار دئ
تقدیر بارور په شا کړی
رسوي بي و مزله ته
تدبير لاره ورزده کړې
سم څارويي وهر پله ته
رون مثال دئ و انسان ته
عظيم درس دئ و بيده ته
پوښهاري بي نغمه ده
شناويي ده و کانه ته
که لاهو موجود پر پېښ سي
يا سېلاب راوړي گرگه

روني شپي

خُغلو ي بي پاسته رېگ ته
ژغوري بغوري بي له مرگه
آفرين دي پر همت سي
نه سو ستري نه ستو مانه
ني ارمان د ساحل پر بنسود
نه له بخته سو پنبمانه
موجه زه لاهو انسان يم
خپي زه ورک لاروي يم
پر اوږه باندي مي واخله
اوس لا مړ نه يم ژوندي يم
که مي سترگي ترخو او بنکو
کړي کمزوري رنډي نه دي
که مي خپه ملگري نه کا
لا پتليس دي ريچي نه دي
که مي لېخي دي بېواکه
که حواس مي دي پرېشانه
خو نجات ته اميد ډ پرسته
زړه مي تور نه دي له خانه
د ساحل و پاسته غېر ته
رسوه مي لا خواني سته
اوس لا هم د چاري سردئ
لا مي زړه کي څه مستي سته

=====

کراچي - ۱۹۹۰ع

را په ياد چې سې وطنه

چي په ياد مي سې وطنه
د نړۍ جنت خُتنه
د بښايست و بښکلا کوره
د غيرت و ننگ مامنه
ته وا هډ مي نينې کيږي
ته وا روح مي ځي له تنه
په ژوندون ته وا بښخېږم
مرم بې گور و بې کفنه
چي دنستو، رغو ته گورم
را په ياد دي سردرې سي
هغه دنگ دنگ اوچت غرونه
له غاټول ډک، له سمنه
چي وداني مېني وينم
را په ياد مي وړان کورگي سي
زړه مي و اېشي له جوشه
وايم، تف پر تا، دنمونه
چي سمسوره اورشو وينم
ډک بهاند خپاند رودونه
را په ياد مي ارغنداو سي
زړه سي تور له بل گلشنه
چي توري پنجاښي وينم
را په ياد ي پښتني سي
مينه ناکي، حيا ناکي
وربښمن لېڅي سمين تنه

روني شپي

کليوالو ته چي گورم
را په ياد سي کوچي پېغلي
پر سرو بې ډک منگي وي
پر دښتو بې کړدي پلنه
څه بنايست دي خدای ورکړي
څه عفت بې وربخښلي
شاپيري د کوه کاف ده
ورته پکه و پمنه
حورو حُسن دي اخيستي
عاريت د دي له حسنه
د شېو گلو وړمونه
منشعب بې له بدنه
آد هست و نېست مالکه
را ودان مي وران وطن که
را يو موتي مي ملت که
لويه ربه، لوی خښتنه!

=====

پنجاب اورگاډي - ۱۹۹۱ع

رونې شپې

که د نن چاري د بڅنبلو نه دي
پروني هم د هېریدلو نه دي
وطنه! ودي مرم دا څه دروسوه!
چي کنډوالې دي د کتلو نه دي
که د اغزو پر سر حضر دئ روان
پردېسي شپې هم د گاللو نه دي
بنايستي نه يمه خواتور له ميني
خو ستا جفاوي د سهلو نه دي
ستومانه نه يم له مزلونو څخه
مگردا لاري د وهلو نه دي
په زرگي تورا شنا شکمن سوي پر څه؟
زما ولولي د ازمويلو نه دي
اوبنکي مي وچي سوي له ډېره گرومه
د زړه داغونه د بنوولو نه دي
چينو د سترگو جواب راکي، وايي
دا دردانسې د تويولو نه دي
وسواسه پرې مي رډه مکوت دي کر مه
زما توبې د ماتولو نه دي

=====

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

د سخت زړو واکمني

د وطن و وطن نارې دي له هر کونج له هر کناره
چي را ژغوره يې څښتنه له دې غم له دې ناتاره
ډبرين زړونه واکمن دي، عاطفې چارماري سوي
کرامت د انسان خرڅ سو، شرافت ټول له بازاره
عفتونه تر پښو لاندې، عصمتونه کنهگار سول
اوبه تللي دي له سترگو، ټول بې آبه سول آبداره
هیلو تور ټيکري پر سر کړل، د نجات لاري کوره دي
اميدونه ټول خزان دي، بنايست کوچ سوله بهاره
ژپوي مې، ژپوي مې، ژپوي مې دا خبره
چي را پښه له خپل وروره، له خپل زويه، له خپل پلاره
زموږ په خولو کي اثر نسته، زموږ خواستونه نه قبلېږي
تې په خوله کرم راجوړ کړې، اې قادر پروردگاره

=====

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

تاج اخندزاده

کندهار کي يو عالم اخندزاده و
نکته سنجه، باريک بينه، دانسته و
د بي لارو بي لاري به يي څارلې
د بي دينو بي ديني به يي غندلې
و اولس ته يي بنوول ټول بدعتونه
په نامه د شريعت کاره کارونه
ذميمه يي په خدا چاته بنووله
په ټکالويي عيونه لڅوله
هر بيان يي په ظاهره ظرافت و
خو چي و به دي شانه درس د عبرت و
د اسلام په حقيقت و پوهېدلی
په منطق و په برهان کي و غښتلی
ملفتت د خپل اولس و هر عمل ته
سم څارو و د خپل ورور و کاره پل ته
د همعصرو د خولي ورد يي و جيزې دي
رسېدلي يي تر ما لاهم مزې دي
ده به وي د انسانانو فرق په دا، سي
يو کافر دئ بل مسلم بل مور او تاسي
واي ۱ يو وخت ورڅخه وکړه چا پوښتنه
چي اخونده! ورک يم لاره لټومه
د عبرت خبري کړي دي تا ډېري
لټوم به مسلمان و اسلام چيري؟
په حسرت يي ورته ورکړ دا جواب
عالم (تاج اخندزاده) عالي جناب

¹² واي = وايي (د کندهار لهجه)

روني شپي

(که اسلام غواړې خوندي په کتابو کې
مسلمان که لټوي گرزه قبرو کې)
که ژوندی وای نن ورځ تاج اخندزاده
څه بې حکم وای دا زموږ پر سر بنټه
چي د دين په نامه چور کوو غارت کړو
د اسلام په نوم د قتل مصلحت کړو
د ورورۍ په نوم مو واچول درزونه
د چوکۍ په حب مو وران کړله بنارونه
د جهاد په نوم مو و جنگول وروڼه
د تقوی په نوم مو لوت کړل اولسونه
نفرتونه زېږوو په پاکو زړو کې
د بېمنۍ را پاڅوو ځوان و زړو کې
حسدونه شنه کوو په کروندو کې
د تبعیض پارو پر پاشو په بېلچو کې
خندوو نړۍ پر خپل دین و مذهب
نه اخلاق نه مو نېکي سته نه ادب

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۶ع

رونې شپې

مدني وحشت

ما تمدن په تصور کي و گڼلی بل شان
يوه هوسا ټولنه
يوه سالمه فضا
يو د ورورۍ چاپېريال
د کار و کسب دنيا
يو آبرومنده ژوندون
د مادياتوله غوغاوو څخه پاکه اورشو
ما تمدن بللی

=====

ما تمدن بللی
چي پکښي حُسن د بازار د سواگرو په لاس
يوه متاع د خرڅولو نه وي
چي د حياوو په پردو کي سينگار سوې ښکلې
د ښايستونو په سيالۍ کي تر چا پاته نه وي
عفت يې حُسن، عفت ناز، عفت مکيز و خندا
او بس همدا مي وه گڼلې مدني فرشته
او بس همدا مي و بللی انساني تمدن

=====

خو، چي اوس گورمه د پېغلو مرمريڼ ورنونه
د نورسانوله جنونه ډکه ټنډي سينې
د نابالغو نسپرلو سرو غوتيو پاني
د منفعت په نامه
د تجارت له پاره
پر بازارو لوڅېږي
په خو تنگو خرڅېږي
نه څوک توبې پر کاري

روڼې شپې

نه خوک لاحول وايي
يوآزي زه يم چي خولې سم سر تر نوکه پوري
د تودو او بنکو سېلابونه مي تر زنه تېر سي
توی سي گربوان ته
او د زړه سر مي مکوت مکوت کړي
په حسرت (اوه) له خولې څه وباسمه
د خپل ضمير د محکمې په ازانگن تالار کي
خو غټي کړې وکړم
آخر، دا څه کانه مي وکړه په ځان
سپين پښتني ژوندون مي ځله کړی ايش په جنون
په مدني لېونتوب
په داسي ژواک
چي د ځنگلونو و حشونه به پر سترگو کښېږدي
ځناوران به درته بنکاري د عزت نموني
خو ستا به هيڅ له وسه نه وي پوره

=====

افسوس افسوس چي په هيڅ راز مي غمگي نه سپرېږي
نو گلومه به يې
تر هغه وخته پوري
چي د نجات د قاصدانو راته پام سي آخر
چي په تړلې تنی
د مدني وحشت له بنده څخه خوشي سمه
د خپل هيواد پر مقدسه خاوره
د خپل مامن پر محکه
د شکرانې له پاره
دا خپل تندي پر خاورو ولگوم

=====

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۶ع

د کابل ناورين

هغه ناورين چي پر کابلو تيرېږي
د دوی پر تن زموږ پر زړو تېرېږي
د زمانې هم سپين پر تور راغلي
پر ککړيو د سړو تېرېږي
د ځوانۍ شپه مي په خوبو تېرېده
نن د بېلتون پر شوگيرو تېرېږي
ته و اقليم د دنيا واوښتلئ
د گرمۍ فصل په يخو تېرېږي
د پسرلي شپې اهاريني سولې
ساره د ژمي په پکو تېرېږي
نه مي لوريرې پر دښمن په خدايرو
ژوندون چي سخت پر پښتنو تېرېږي
که مي رشتيا د زړه خبره غواړي
اور په ها څواک چي بې پښتو تېرېږي
پر هيواد ميشت اشنا شکرونه کاره
د بېلتون زور زموږ تر هلو تېرېږي
د مرگ قاصد سو ما نېچن راڅخه
چي پر ما راسي پر گوښو تېرېږي
د اميد حسه لږمي و تخنوه
حوادث زښته بې مزو تېرېږي
معصوم يې بله چاره نه کړه پيدا
د بېلتانه غم په شعرو تېرېږي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

د الفت پر پله

د ليلازره مجنوننه مه ماتوه
د پښتو نرځ پښتوننه مه ماتوه
که په رگو کي دي ننگونه غورځي
خوله ماتوه قولونه مه ماتوه
که وا، اميد د تسلي مه کوي
دومره خو کره چي زړونه مه ماتوه
د غزنوي رسمک له ماڅه پوښته
بت ماتوه رسمونه مه ماتوه
آد خاموشو هديرو سلطانه
عیش در بڅښم تخنونه مه ماتوه
مغزي ماتېري خو قام نه ماتېري
جلاده! خپل تبغونه مه ماتوه
منم مزلونه مو اوږده په مخکي
هله در جار، گامونه مه ماتوه
پر بې مالياره باغ لږ زړه وسوځه
گلان شکوه بناخونه مه ماتوه
غمو کره هېره له پستوڅه خندا
هراته! نور شولونه مه ماتوه
له خپله توله بې له خدايه غواړو
د بل پر دد سرونه مه ماتوه
وا د قدرت جنون مي نه پرېږدي نور
سيالي کوه هډونه مه ماتوه
ياد به دي وي چي الفت څه وي لي؟
(سر مي وهه خيالونه مه ماتوه)

=====

اکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

رونې شپې

ژوند خزان وهلی بهارونه لیري پاته دي
شپې د پرېسې دي سهارونه لیري پاته دي
نې¹⁴ په تصور نه یې په خیال نژدې کولای سم
غرونه مو تر منځ دي یادگارونه لیري پاته دي
زما د خیال بلبل چي به کری ورځ و نغمه نغمه
نن سو رانجه خوره چغارونه لیري پاته دي
یو مخ نامردي ده نارینتوب کوچ له وطنه سو
خدا یېرود مېراني کردارونه لیري پاته دي
خوږمي د زړگي وایي طبیب کمښت د وینو دئ
زې¹⁵ په سبب پوه ییم انارونه لیري پاته دي
ویار دئ د هغو چي د وطن د لیللا غېر کي دي
سخ زما پر حال کندهارونه لیري پاته دي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

¹⁴ نې = نه یې

¹⁵ زې = زه یې

روني شپي

بد عواقب

که ملت سره ټوټې سو آفتونه به پر اوړي
 د ډبرو و د کانیو باران سونه به پر اوړي
 نېکمرغۍ به ځیني بار سي بد مرغۍ به ورته چوک وي
 پرې نازلي به بلاوي، فسادونه به پر اوړي
 مرضونه به په گډ سي وچکالی به کال په کال وي
 پر حاصل بي وسي کېږي، سېلابونه به پر اوړي
 ورته وچ به ډک درياب سي سمې لاري گړنگونه
 هره تالنده به ټکه، تندرونه به پر اوړي
 ظالمان به حاکمان سي هر يو ښار به پېښور وي
 کور به گور سي لاد پاسه، سره اوړونه به پر اوړي
 لوی قامونه به به ټپ سي شو په شو به اولسونه
 کور په کور به به ټپ سي وي، تاراکونه به پر اوړي
 ورور له وروره به خفه وي، پلار به قدر وي بایللی
 کورنۍ به تباه کېږي، نفاقونه به پر اوړي
 نازولي به يي ژاري، ایمنېدو ته به څوک نه وي
 به علاج به ډرمله پرهاړونه به پر اوړي
 مرور به يي بختونه، طالغانې مانیجنې
 اسې بخت به يي مېلمه وي شامتونه به پر اوړي
 هم به خدای ځني ناراض وي هم به مخ تور و نړۍ ته
 د رحمت به ورته شا وي، لعنتونه به پر اوړي
 دغه حال چي مي بيان کړي پر افغان دئ نن راغلی
 خدایه ته به سي پر زېرمه دا ملت کېږي بیا بناغلی

=====

اکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

¹⁶ (بې) په دې نظم کې هر ځای د (به بې) مخفف توری دی

¹⁷ په دې بیت کې د رحمان بابا یو بیت له تصرف سره تضمین سوی دئ:

په سبب د ظالمانو حاکمانو

کور و گورو پېښور درې واړه یو دي

د استاد هڅونه

استاد مې له کابله نوشتو ته هڅوي
مرغۍ په مات وزرو الوتو ته هڅوي
خبر نه يم زما په تور تندي کې څه ليدلي
چې مات زړه مې ولويو کارنامو ته هڅوي
که هر څو را خبر چې پرېسي يم سخت ځپلي
بيا هم مې توري ژبه گړېدو ته هڅوي
د ليک په هره کرښه کې فيضونه راته خاندي
د شعر هره مصرع مې ترانو ته هڅوي
د هيلو قافله مې له سکون څخه راباسي
پر لوري د سبايي خوځېدو ته هڅوي
يوسف د اميدونو مې د ياس له څاهه کاري
ټولۍ د ارزوگانو کنعانو ته هڅوي
بناخونه د لانس بن مې نه پرېږدي و وچېدو ته
غوټۍ د قريحو مې غوړېدو ته هڅوي
پر ما د نامېنديو پېڅول دئ غوړېدلی
حسوده زمانه مې چوپېدو ته هڅوي
زما زړه د بېلتانه غمونو هسي لاندي کړی
چې يو مخ مې له ژونده هديرو ته هڅوي
خولې سم له خجلته چې کړې د افغان گورم
چې ورورد ورورد کور خرابېدو ته هڅوي
ارمان کړم پر هغه چې مې ننگونه ور ستايله
نن ټول خپل اردليان ولوتېدو ته هڅوي

رونې شپې

دا څرنگه جادو دى دا کورډاگي څه په وکړي؟
مصلحي ارادې چي و جگړو ته هڅوي
پر ما توره تياره ده سهار ليري شپه يلد ده
استاد مي د سپېدو و چاودېدو ته هڅوي*
نو گاله يې په مېرانه د بېلتون درانه غمونه
معصومه چي (رشاد) دي آيندو ته هڅوي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۶ع

¹⁸ زما محترم استاد پوهاند رشاد صاحب له کابله يو ليک تورتو کاناډا ته راېرلی و او په هغه کې يې زه ليکنو ته هڅولی وم دا شعر د ليک د رارسېدلو په شپه وويل سو. دا شعر مي په هالينډ کې د استاد د اتيايمې کاليزي د نماڅلو په غونډه کې هم ولوست. (هوټک)

روني شپي

بې جرمه مجرم

هلته د دنيا د بام پر سر په لوړو غرونو کي
دلته د تهن جهان په کليو و بناړونو کي
هلته په کړديو کي خپاره په سرو دښتونو کي
دلته په مانيو کي ميشته خو کړاوونو کي
اوسي يو اولس چي تیک يې غاړه، ملا يې خمه ده
پاکه يې سينه له هر راز دروهه له هر چمه ده

=====

خوار دي پيدا سوي خو جگ سر باندي مړ سوي دي
نه چا ته تپت سوي نه په ننگ چا ته پر سوي دي
نوري يې رسولي دي تختونو ته، تاجونو ته
دي ورته سپر سوي دي په وينو ککړ سوي دي
نن د بي دردانو له ستمه کلک و ارونه خوري
نن د تورتمونو په مزله کي تيند کونه خوري

=====

چا يې د تاريخ مسخه کولو ته دانگلي دي
خوک وايي نوم بدي دي چي دوی و ته بناغلي دي
خوک يې پروياړونو نوم نښان باندي ناگاره دي
ځيني واي دا خوک دي؟ له کوم بل ملکه راغلي دي
ټولو يوه کړي ده سلا و دي مجنون لره
حد د دښمنۍ يې رسولي دي جنون لره

=====

رونې شپې

څه بې ده گناه؟ څه بې تعدی ده څه بې کړي دي؟
څه له موزره ډک دئ په څه عیب مو کړلي دي؟
دا که بې گناه وي چي بې ميندو خپله غېږه کي
لوی - لوی اتلان و د سر خلک بې روزلي دي

جارتړداسي ميندو چي غيرت بې په شيدو کي وي
جارتړداسي قوم چي همت بې په سينو کي وي

=====

جارتړداسي هيلو چي قومونه يو کولای سي
جارتړداسي متو چي سرکين را ايلولای سي
جارتړدا اولس چي بېله تمې و اسرې څخه
ويني تويوي خو تاريخونه سازولای سي
نوروته مانې گتې پخپله په کړديو خوبن
ننگ بې په سياليو خوبن، شرنگ بې په سياليو خوبن

=====

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

رونې شپې

بنو ته بڼه وايه که زما وي او که ستا وي
بد دي ورک سي پر دنيا که د هر چا وي
د دوستۍ هيله له دوسته څخه کېږي
د بڼمنۍ کې اچولې اعدا وي
هونبیاران وايي ځوانمرد که دي د بڼمن و
پر نامرده دوست به سل برخي بلا وي
عاقبت به يې گولۍ تر زړه وڅپږي
د توپک په زور که هر څوک خانتما وي
د هغه سردار به ځای د دار پر سرو وي
چي په سر کې د ملت پر سر سودا وي
په سکرو تويي ورداغي دواړه پښې کړي
چي و ډول ته د پرديو په نڅا وي
چي په زور د بېگانه وو پادشاهي کا
د هغوی تخت به نسکور نن يا سبا وي
شادي نه رسي و مخکي ته هيڅکله
د ملت د کامرانۍ بار چې پر شا وي
يو سرونه غوڅوي بل سربندل کا
د رهن و د رهبر فرق په همدا وي
و مطلب ته هم هغه طالب رسېږي
چي طلب يې په راستۍ و په صفا وي

¹⁹ کې = کي يې

²⁰ دي = دي يې

رونې شپې

دا رنځور اولس په بل څه نه رغېږي
د وحدت نسخه بې رنځ لره دوا وي
دا وطن به بې تاجکه څوک جگ نه کا
بې پښتونه به بيا پښت پر پښت تالا وي
هزاره ته چي د ورور په څېر نه گوري
تر هغه به بل هرزه فکړد چا وي
د ملت چپه بېړۍ هلته سمېږي
چي د ملک ټول اولسونه همنا وي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

رونې شپې

يا الهي مه راوینې تجزیه د گران وطن
 د یووالي د بنمنان کړې خوار خسته د گران وطن
 سور شمال دئ خنمېدلی تور بادونه دي چلیږي
 رږوي د وحدت پانېي و مېوه د گران وطن
 بڼه بې وینم چي وچیري د وحدت څپاند سیندونه
 بېره سته چي سرچینه یې سي کوره د گران وطن
 د هیواد د بنمنان یو سول شیطاني دامونې²² سر کړل
 کړنې کارې پر بنایسته بنکلی څېره د گران وطن
 جنگ د ژبي یې جاري کړ جنگوي سکني وروڼه
 ژوندی نه پرېږدي هیڅکله دانسته د گران وطن
 تحمل یې ورته گران سو چي افغان سردي اوچت وي
 انتقام راخځه اخلي روسیه د گران وطن
 د حکمت هیله تري مه کړئ سعادت مه ځني غواړئ
 که د رب پرلاري نه تلی سرغنه د گران وطن
 د بنمنانو توره تبه گډه کړې لور پر لور ده
 په دوست هم هیڅ وچه نه سوله خوله د گران وطن
 دا قومونه اولسونه د یوې باغچې گلان دي
 په خزان یې مړاوي مه کړې گلدسته د گران وطن
 بهارونه دي تازه وي د وحدت نغمې دي سروي
 اولسونه دي راغونډ وي پر جرگه د گران وطن
 چي شملې د افغانانو پکښي جگي جگي وینم
 دا ارمان مي کړې اي خدايه را پوره د گران وطن

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۶ع

²² دامونې = دامونه بې

روني شپي

تالا هوسونه

خود به خاوري بادومه نامحرم چي مخ د يار سو
 خود به اوښکي تويومه سکني ورور چي اغيار سو
 د کلونو اميدونه هوسونو را تالا کړل
 ناميندي، مو مېلمني سوي د مرگي سترخوان هوار سو
 کوره کيږي د تلولاړي نسکورېري زاړه پلونه
 ښه مي ولوېده و زړه ته راڅه پاته کندهار سو
 نوم يې تاسي باندي کښي. دئ پر گلشن مو څه تېرېري
 چي گلونه مو اغزي سول چي خزان مو نو بهار سو
 رازسېرې نازور دارو د اجل قاصدان راغلل
 د پښتون جنازه وزي د پښتو قبر تيار سو
 شواخون و ناورينونه بربادي دي و مرگونه
 ته به وايي چي دا ملک بس و همدې لره تيار سو
 څومره سخت ازموينستونه مخامخ دي و افغان ته
 وطن ده ته بلا سوي، دی وطن لره تور مار سو
 دا به هم د رب حکمت و چي افغان په تورو تور سو
 دا به هم د رب رضا و چي تر خوارو لاهم خوار سو
 و علت تې نه ورلو پرېم سد مي هيڅ نه په رسېري
 په دې دومره رهبرانو پښتون ولي يې سالار سو
 تر هغه به ساده څوک وي چي شاکي وي له پردو څه
 رارسېري له خپل لاسه چي نن (ترڅه و اکدار سو)²³
 شرمند ه سولو تر سياله سترگي نه لرو نړۍ ته
 ورورد ورور مرگي ته تېري زوی له پلار څخه بېزار سو
 سرنوشت د انسان دا دئ چي ماتم به يې مېلمه وي
 و دنيا ته يې راتگ له لويه سره په کوکار سو
 ناميندي و بيوزلي د وطنوالو ته چي گوري
 په زړا په غلبو کي پر معصوم باندي سهار سو

=====

۱۹۹۲ع

²³ (ترڅه و پاچا) يوه اولسي وراشه ده چي دلته له تصرف سره تضمين سوي ده.

رونې شپې

رونې شپې

د وطن په یاد تیارې شپې رونومه
د شعرونو د پوې خان ته بلومه
شپه تیاره ده، تیاره کرکه ده نفرت دئ
د رونا په امیدو یې تېرومه

=====

چي اوږده شپه وي، توره تیاره وي
غم د هجران وي د بېلتانه وي
وطن رنځور وي، طیب د بېمن وي
معصوم به ولي په ژرانه وي

=====

په ورځ بیده یم، د شپې پر کاریم
نه چي حریص یم، نه ډبر پر کاریم
د زمان څرخ دئ چپه څرخېږي
ورسره څرخم، ته وا پر کاریم

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

ارمانجنې چيغې

سوځم په لمبود بېلتانه په پردېسي کي
ورځ و شپه سي تيره په ماتم په مايوسي کي
نه لرمه خوري د سفر تروس مي تېره ده
کله سي کېدای حج و عمره په مفلسي کي
نه وزي له زړه خخه د ابا د مېني مينه مي
سر تر نوکه بند يم د وطن د عشق رسي کي
قدر د انسان خو په خپل کور په خپل نغري کي وي
خومره ساده گان چي لتوي بي په کړسي کي
نه سم ټيټولای پښتنې مغزي پرديو ته
هر څو که بي وينم چي چرچي دي چاپلوسي کي
مه کړئ د پتمن ژوند تمه مه کړئ په دې خاوره کي
تومنه د مايې بي ده اخنلې دووسي کي
نسته د پردېس معصوم په زړه کي بل ارمان په ژوند
کښېني چي يو وارييا د خپل سپين سراي په اورسي کي

=====

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

ارمانجني هيلي

پر مغز مې جوپې جوپې خيالونه وي راځي
پر زړه باندي مې زښته ارمانونه وي راځي
دا خوب دئ او كه خيال دئ كه پر زړه مې الهامونه
و كور ته مې ځولى ځولى گلونه وي راځي
د يار د كوڅې خيال وي په پايسېرم تل تر تله
د رنځ مې مسيحا وي علاجونه وي راځي
وصال وي د يار غېږ وي مركې د يارانې وي
د زلفو له وطنه مې وږمونه وي راځي
سيالى وي د مېراني د همت مسابقي وي
ميدان ته د غيرت خيالي ډولونه وي راځي
هې هې وي د ځوانانو اتڼونه وي خوښې وي
نفرت پايكوبه كېږي عشرتونه وي راځي
له جهل و ناپوهۍ سره غزاوي جهادونه
له سوبي و نصرت سره توغونه وي راځي
سوېمن زلمي را درومي ناميندى په سانگو نچتي
پر زړو د دښمنانو حسرتونه وي راځي
لرگي يې وي پر كډه و اچولي بدمرغيو²⁴
له ساندو څخه خلاص كلي كورونو وي راځي
ختمېږي اهارونه ايره كيږي نفاقونه
نغريو ته د مينې مجمرونه وي راځي
د هيلو كاروانونه وي رسېږي و مزلو ته
له ليري شرنگا شرنگ وي جرسونه وي راځي
پر دېسي پرگنې وي راستنېږي خپل كورگي ته

²⁴ (لرگي پر كډه اچول) د (بارېدلو) په معنا يوه اولسي وراشه ده.

رونې شپې

پروچو شونډو ناست تبسمونه وي راځي
روبيار پرلارويو د رحمت عطرونه پاشي
و بنكلو ته ډك ډك گلاب جامونه وي راځي
د پيغلو بدل مات وي واهمې له زړو وتلي
گودر ته د منگيو كتارونه وي راځي
د پاس شمال را سم سي سره ماتي كړي وريځي
پرڅنډه د آسمان بوډۍ تالونه وي راځي
تياړې خورې وړې سي د ظلمت پردې سي پورته
د لمر سترگه بنكاره سي سهارونه وي راځي
تو دوځه سي برلاسي منجمد زړونه اوبه سي
لبنتي له محبته ډك موجوده وي راځي
خړوب سي وچ د بنټونه زرغونې سي وچي درگي
خزان كوچ سي له ملكه بهارونه وي راځي
حسرت توري؟ واخلي غم اندوه ورسره مله وي
عشرت بې پرځاي ميسه سي نعمتونه وي راځي
جرگې ته رارواني وي ټولۍ د اولسونو
له هر لوري د سولي پيغامونه وي راځي
غوربو ته مي راځي له هري خولې پخې خبري
پر ژبو له يوه مخه پندونه وي راځي
ستومان خاطر مي كنبني د رحمت تر چنار لاندې
له هسكه د رجاو و شمالونو وي راځي
رښتيا مي درڅه غوښتي دئ خالقه خوب كه خيال دئ
پر ژبه د معصوم چي ارمانونه وي راځي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

رونې شپې

په رڼو سترگو

ولسي مې پرې کېږي د وجود په رڼو سترگو
شلېږي تانسته د تار و پود په رڼو سترگو
وزي موله بېخه د حسب و د نسب ريښې
پوه نه يود ځان په بود نابود په رڼو سترگو
خېژي موله خولې خخه غرانگي د بارکېن بوده
زمور خيال چي نغمه ده د داؤد په رڼو سترگو
مه کوي پلمې په لوی لاس و زر له محفل خخه
سم دم وړانو و حد و حدود په رڼو سترگو
اورد محبت بويه که تود غواړي د پلار نغري
مه شوروي سترگي په تور دود په رڼو سترگو
زه به د خليل لاره پرې نه ږدم خو ژوندي يم
خير که مي رقيب بولي نمرود په رڼو سترگو

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

د مزار شريف د فتحي

په مناسبت²⁶

زېرى زېرى هيواد والو وطن بيا يو موټي كيږي
دا گشن بيا زرغونيرې د اميد غوټي غوږېږي
اولسو لاسونه وركول د واحد وطن په هيله
د ميرويس پر كور جرگه ده افغانان رابلل كېږي
لوټماران د هست و بود مو كور مغزي له ملكه وزي
سوداگر د خپلواكي مو په شرمو سره شرمېږي
سرې فتنې د يرغلگرو سوې رسوا په گران وطن كي
د روسي تاراك خپسكه موله زړونو ولاړېږي
دا د جهل و ځان غوښتي په لمبو سوي ښارونه
د وحدت په اوبو خټو له تاداوه ودانېږي
پر تتي لوېدلي هيلي سمبالېږي درېدو ته
وزرماتي ارزوگاني الوتو ته تيارېږي
ژرېدلي اميدونه جوړوي ځان و خدا ته
مروري طالع گاني بيا له سره پخلا كېږي
د نفاق د كڅوك ټپلي د وطن له ښكلي مخه
د يووالي په مرهم به له يوه مخه پاكېږي
ښاني د مايوسيو محوه كېږي له څېرو څخه
قافلي د نامينديو له كورو څخه بارېږي
دا په ټونگ د بېگانه وو مات مغزي و پرې هېونه

²⁶ دا شعر هغه وخت وويل سو چې د مزار شريف ښار د طالبانو له خوا د جنرال ملك په همكاري ونيول سو او د (ملت بابا) په گډون د هيواد د تماميت د بشپړ تيا ټولو پلويانو د دې سوبي هركلي وكي، خو له بده مرغه خو ورځي وروسته څرگنده سوه چې دا پېښه د هيواد د دښمنانو گډه دسيسه وه چې د څلورو زرو بېگناه انسانو د ژوند په بيه تمامه سوه.

روني شپي

اميد ډ پرسته وپاک رب ته چي به بيا را پتلسپري
د کلونو کړېدلې خورېدلې اولسونه
له شماله تر جنوبه غيږ په غيږ ورځي مسپري
مصممي ارادې دي اېلوي بد مغز خيالونه
ککړي د سرکښانو د توحيد پښو ته ټيټېږي
نظر مه کړې پاکه ربه دا بگړي دا دسما لونه
له عظمته ډک رنگونه د پلرو راپه يادېږي
ميندي مه کړې باندي بوري چي راوړي دا اولادونه
خويندي مه کړې باندي وراري دا خواني دي نه رږږېږي
پر تیک فال باندي بې نيسي د وحدت دا خوځښتونه
د سمسور کال نښانې خو له پسرلي څخه ښکارېږي
اورېدلې مي له نيکانو چي سهار وخت د قبول دئ
باري زيه تاته ژارم لوی سهار بلبل چيغېږي
بل درد نه لرم په زړه کي ترايمان وروسته وطن دئ
ته حامي د دې ملت سپي د اغزو پر سر تېرېږي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

کنگل خیالونه

يو مخ سکون دی چوپه چوپتیا ده
نه د مچ بون سته نه شور غوغا ده
تیاره خپره ده، د ژمي شپه ده
سپورمى خپه ده نړۍ تې شاده
خلک بیده دي ته به و امره دي
یوزه وینس ناست یم شعر مشغولا ده
اسمان وریخ دی ستوري نهم دي
مخکه کنگل ده تنه برېښنا ده
ناست یمه دلته زړه مي وطن کي
په غم يې زانگم مل مي ژړا ده
پر وطن اور دی سکروتي اوري
د ژوندون بیه مفتسه وړیا ده
رحم هیخ نسته وروري ده ورکه
عاطفه مړه سوه نن بې پاتا ده
مسخه دي زړونه د انسانانو
جنگ پر غله دی هدف دنیا ده
یوه خبره مي پر خوله راغله
تریخ حقیقت دی رشتیا وینا ده
پر ملت ټولو سوتي را کنبلي
د سپو فقیر ته یوه سلا ده

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

روڼې شپې

فتنه

لوی فتنه گراته فتنه د دښمنۍ جوړه کړه
ماد پرون قد سازاوه ده ننۍ جوړه کړه
ما ویل جوړ که و جانان ته د سرو زرو امپل
ده خدای ناترسه د سکرو تپو گردنۍ جوړه کړه
ماد کهاله مشرباله واک می د ځان ورکړلی
ده زما له گرابو و خپل ځان ته امیانی جوړه کړه
زما د خیالونو تاج محل ته مو پام سته نیاز منو
له سپین صدفه یې د خاورو کوټنۍ جوړه کړه
لومه یې سر کړه د تزویر زما د بنکپل له پاره
په سیاست ونه سوه، نور یې ژبنۍ جوړه کړه
راڅخه ورکه یې کړ د پلار و د نیکه وطن می
له موقتي ملکه یې مینه مورنۍ جوړه کړه
وې درولۍ ځانته دنگي دنگي ښکلي مانی
و خوار ملت ته یې جونگړه موانۍ جوړه کړه
د غوا و غیلو د گلو و د رموشپونکیه
هوس د تخت دي کړ جگړه دي کورنۍ جوړه کړه
سدم یې وینمه د زهرو او گند پرو ځم دی
دا چي په خپل خیال یې گڼیو ته گانۍ جوړه کړه
پر څه بې مهر و محبت ته تېر پېښ یېم خلکو
چي له میرې یې راته نن مور سکۍ جوړه کړه
د زړه زخمونه می په اوښکو نمکینو مینځي
ناپوه طبیب وایي نسخه می یونانۍ جوړه کړه
ته و اچنېلي یې په ټولو لېونۍ اوبه دي
چي لار و لیکه یې د ژوند هم لېونۍ جوړه کړه

رونې شپې

قيامت معلوم سو اسرافيل دي نور شپېلى نه وهي
د عرصات ميدان يې مخکۀ افغانۍ جوړه کړه
د روڼو شپو ستري ستومانه شاعر خپل بياض ته
د وينو او ښکوله ترکيبه مشوانۍ جوړه کړه
پروېشگر ښځو سو چي معصوم که دئ ماشوم خو نه دئ
وي لسه از لسه يې د ده برخه کو چنۍ جوړه کړه

=====

جمعه ۱۳/فبروري/۱۹۹۸ع کال/د سهار ۴:۳۰ بجې
اوکویل - کاناډا

دخولگی ټکور

نه سرد ټپټېدو لــــرم نه ژبه د زاريــــو
 جنــــون ټکور و مــــه په اورونو دخــــولگيو
 يونــــکلوته تسلیم يــــم بل عشوي ته دخــــوبانو
 خــــواني رارغــــوم لــــنکرو همــــه د پير يــــو
 شبا بــــه توره ډال سمبالــــوه بیداره اوسه
 زړ بــــت نغم کيندي و قلمــــروت ته دخــــوانيو
 سبا خــــم اجاره د گلاب پانــــه وتوله اخلــــم
 سرې او بــــکي د شبنم پيــــوندوم په خوشاليــــو
 غالبه باندي مينه د ليلاجي مچــــول ئې
 کنه مجنون وپوه چي خولې مــــرداري دي د سپيــــو
 قصــــورمي دئ دخــــتي چي په مينه کي يــــم پاته
 غروردئ پــــه ميراث راپاته ســــوی د پېر يو
 تيارې دي ترورمــــی دي تېرې تيرې دي پــــنې لوخي
 قدم ږدم پــــرسکرو ټولارو هممه پراغزيــــو
 محتاجه ، سرگردانه ، لالهانــــده ، وړې تړې
 نه لاس د مرستي سته ، نه اراده د مرستند يــــو
 دا پوراته نيــــولی دئ کمين په لــــويه لار کي
 پر هر گام واهمــــی دي راته پتي دغــــديو
 نېستې دي ، بې ارزي دي ، ديدنی دي ، نامېندی دي
 پرســــررا سره درومي لــــکه چتر د ژليــــو
 سينه مي کوه قاف ده حوادث پکــــنې ورکيري
 لمن کي مي اوسېري پــــرگنې د شاپيريــــو
 ډ بوې بــــه سي بلي د ماضي په مستقبل کي
 که پاک خدای وژغور لــــم له فتنوڅه د پرديــــو

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

د ميني مينه

پرون يوې مېرمنې د اوکویل²⁷ راته ژپل رازونه يې د زړه په ډېر حسرت بيانول ويله يې (چې زړه دي خوړل کېږي خپل وطن ته په سترگو کې دي بنکاري، ارمانجن يې خپل گلشن ته زه هم مقدر اتور او ستلی يم دې ځای ته ډولې د سرنوشت کې يې راوړې حرمسرای ته واده مې نتيجه وه د اوږدې اورنې ميني د بلي ميني ځای نسته په زړه کې خدای مې ويني هيڅ راز مشکل و ستونزه نه لرمه په ژوندون کې پر کار باندي ولاړه، وظيفه مې په روغتون کې پر کور باندي مې ناست دئ مرغ د بنو و د بناديو مفهوم نه پېژني زموږ کورنۍ د نامينديو په لوندو په زامنو په لمسيو يمه پنه بې عيش و بې عشرته نه لرم بله ورهڼه که ناز دئ که نعمت دئ شپه و ورځ راباندي اوري شمال د نېکمرغيو راڅه نښلي له هر لوري اوريځي د طالع مې سم پر سر راسره درومي باران د سعادت زرو زبور راباندي لوني په ژوند دي خدای راضي سي يم له سياله سره سمه په تن روغه رمته، په قد يمه سمه دمه خو مينه د خالپوڅو نه هېرېږي له انسانه شکونه د اړيکو يې هر گوره ډېره گرانه

²⁷ اوکویل (Oakville) د تورنتو په لويديځ کې يو کوچنی ښار دئ چې وگړي يې زياتره انگليسي الاصله دي خو پرتگاليان، ايټالويان او نواروپايي الاصله کاناډايان هم بکيني اوسي.

روني شپي

بېلتون نه دئ، پوهېر مه ژوري دي رگو ته
زېښتي د وجود ويني لږزه اچوي لاسو ته
خلو پښت کاله پوره سول کاناډا کي چي ميشته يم
فقط زه چي وام اوس هم په دې ملک کي مېلمنه يم (
په سترگو کي يې اوبنکي د حسرت سره حلقه سوي
يو خو غتي دانې يې گربوانه ته ور شوه سوي
په غرېو نيولي رغ يې راته ووي (افغانيه
زما کورټ هېر سوي نه دئ نيدرلینډ تردې گړيه
که نن وي که سبا وي رسوم به ځان وکورت
پاک خدای مې دي نه اچوي د بل وطن وگورته)
زما خيال سو چي دازه يم چيغي کړم پر غرو رغونو
د دې وينا غبرگون دئ زما د خپلو فريادونو

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

تنگه قافيه

په وږمونو که ایش د باروت بوی سی
پر کهاله به می گویا (زېری د زوی سی)
په بانو به ورتسه لویسه لار جارو کړم
که د سولي د ایلچي مخ زموږ پر کوی سی
د وطن د مینې می شراب طهور دی
په یوه څاڅکي یې درست جهان خوشبوی سی
پام! چي ورنه کړئ اختیار ظالم یزید ته
عاشوره به مو اختر، کربلا طوی سی
کور کهول به پکښي پڼ نه سی هیڅکله
د کړدی که چیري مراندي سره توی سی
چي د ننگ په بیه پېری لنډ عیشونه
موږ یې نه کړو، دا چرچې خودي د دوی سی
له هغه تیره لاس پر بولی ښه دئ
کې حیا په بی آبیو شست و شوی سی
د پښتو متل مصداق خو می نن وکوت
(لوی کورونه به کوچني، کوچني به لوی سی)
په سل کاله ریاضت به ترې خلاص نه سی
غلامی که د یو چایو ځلي خوی سی
قافیه سوه باندي تنگه معصوم چوپ سو
پر بردئ زړه یې د کوتلو وینو جوی سی

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

²⁸ کې = که یې

²⁹ په پښتو او فارسي ادبیاتو کې د (قافیه تنگوالی) مجازاً د (عاجزی، بی وسی) په معنا کار سوی دئ . دلته یې اصلي او مجازي دواړي معناوي په پام کې نیول سوي دي.

روني شپي

نهه توره

چي پوه سوی يم په سپينو او په تورو³⁰
 ځي په لپو لپو اوبنکي مي تر تورو³¹
 نه له چا سره په ژبه يم پوه سوی
 نه مي سر خلاص سو له چا سره په تورو³²
 دا رقيب دئ چي نفاق کري په منځ کي
 زموږ په نزد نسته توپير د سپينو تورو³³
 که قصور د باغوان نه دئ نو د چا دئ؟
 شنه باغونه سول بدل په شاړ و تورو³⁴
 له متغ څخه خوند تللي که له خولو څه
 که مزه تللي يو مخ له سپينو تورو³⁵
 چي ټگي برگي ته گورمه د خلکو
 وام نيولی مي وای مخ يو مخ پر تورو³⁶
 چي ټولای نه سي تانگ او شهسوار وي
 خود بې قدره به زين آس وي تر شا تورو³⁷
 د تقوا په لافو شاپو يې ټبر نه سي
 دا نامرد دئ گناهگار تر ډېرو تورو³⁸

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

³⁰ په سپين و تورو پوهېدل يعني د تمیز سن ته رسېدل.

³¹ توري دلته د سترگو په معنا دي.

³² توري دلته د حروفو په معنا دي.

³³ تور دلته د تور رنگ په معنا دئ.

³⁴ توري دلته د شاړو په معنا دي.

³⁵ سپيني و توري دلته د غوښو په معنا دي.

³⁶ توري د کندهار ښار شمال ته د غرونو يوه لړۍ ده.

³⁷ شاتوري دلته د خړو په معنا دي.

³⁸ تور دلته د متهم او گناهگار په معنا دئ.

زخمي نارنج³⁹

يارانو! ما محفل ته تش لاسونه دي راوړي
له باغه د نارنج مي وچ بڼاخونه دي راوړي
گرم نه يم ملامت نه يم قلم مي ويني ژاړي
بيټو کي مي زخموڼه و دردونه دي راوړي
له لويه کندهاره بيا تر لويه ننگرهاره
تاريخ د دوو نارنجو داستانونه دي راوړي
يو قصر د نارنج و بل نارنج نارنج باغونه
يو پټه خزانه او بل لعلونه دي راوړي
يو لوتي لوتي پروت دئ بل دئ پاني پاني پاني
له جوړه يې د هسک شکايتونه دي راوړي
نارنج دئ ډرې وړي و هډه ده ورانه ورانه
له خپلو له پردو يې فريادونه دي راوړي
له بوټو و له کانو چيغي خېژي اسمانو ته
افغانه! ستا له لاسه مو ډک زړونه دي راوړي
ماحول درته اور دئ ټکي لوپړي پرې د پاسه
اسمان له ډېره خنښه توپانونه دي راوړي
برېښنا اورونه لوني و تناوي زهر پاشي
په څاڅکو کې يو مخ درته مرگونه دي راوړي
وطن دي کربلا دئ عاشورې دي اخترونه
زمان و مکان دواړو آفتونه دي راوړي
ازل لکه چي ته يې بس غمو ته پيدا کړي
تقدير مگر ستا برخه اجلونه دي راوړي
در جار سم درواري سم سترگي لېشاني کړه خلاصي
چي چا درته اغزي و چا گلونه دي راوړي

³⁹ دا شعر په ټورنټو کې د نارنج گل په مشاعره کې ولوستل سو.

روني شپي

چا سردر باندي کنبښنو و چا خرڅ کړې پر دښنه وو
چا پت کړ در خوندي چا پېغورونه دي راوړي
چا خپلو کي ونډي کړې څوک دي بولي و وحدت ته
چا غېږ کړ درته خلاص چا نفاقونه دي راوړي
راپاته عنعنه ده له پلرو د رزمونو
تاريخ کي مي نصيب انقلابونه دي راوړي
يقين مي دئ پر دغه ازموينست بيا بريالی يې
(هوتک) وايي ما مخکي انعامونه دي راوړي

=====

اوکويل-کاناډا-۱۹۹۹ع

روني شپي

مه كړئ نفاق پر كړونده د ملك
قام په تباه كېږي دا خو ظلم دئ
مه وركوئ خيال ته مي رنجك رانجه
ژبه گونگۍ كېږي دا خو ظلم دئ
مه ږدئ پر بانو باندي د خلي بار
داغ يې پاته كېږي دا خو ظلم دئ
مه لوڅوئ بنكلي پرده پوښ دي وي
اور ځيني لگېږي دا خو ظلم دئ
مه روږدوئ قام په غلامۍ د بل
بد رسم بابېږي دا خو ظلم دئ
مه ږغوئ دا د جهالت سالار
پدل يې ماتېږي دا خو ظلم دئ
مه وژئ دا سپي پرېږدئ ژوندي دي وي
نثار په مردارېږي دا خو ظلم دئ

=====

۱۹۹۹ع

رونې شپې

شاکي مور

پرون مینه وه بې آبه عشق سنگسار په تومتونو
چلېدی راج د بدمستو حیا خواره چارماری وه
باد راسته د بدمرغیو بازار تود د بې لاریو
مېرني ترورۍ سپک وو ننگ غیرت کلپه ایکی وه
وفا ورکه، پښتو خرڅه نوعی پوري په ورورۍ و
تقوا کونډه، زهد یتیم و د حق لاره ریشخندي وه
د بدۍ پله درنه وه د نېکۍ ترازو خیري
د سرخپلو سر په دار و د تور سرو سر کلي وه
د وطن مور ژړېده له برېتورو خونورو
خو نن حال له کهاله راغی چي له زیرو هم شاکي وه

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۹ع

يتيمي سلگي

يو ته نه بلکي ټول قوم و گدی مي ژپوي
چي ته مي ژپوي گویا نړی مي ژپوي
سپلاب د تودو اوبنکو مي گروان لمبه لمبه کړ
شلېدلې خیرې گرابې و تنی مي ژپوي
د مات زرگي پر سر د دلایسا لاس راتېر نه سو
نصیبه! د يتيم کوگل سلگي مي ژپوي
تندی مي سوداگر دئ د سرو اوبنکو د سپیو
سودا د دردانو د ارزانی مي ژپوي
منصور زړه مي په تور د حق ویلو په دارېري
دا عدل دا انصاف دغه رسی مي ژپوي
لاسونه بې قدریو بې نیازیو سره ورکړل
اجماع د بې مهري و بې ارزی مي ژپوي
بدنامه په ازار د بې ازارو زمانې کړه
چنجي به څه پوښتمه توتکی مي ژپوي
گیله به له چا وکړم له عالمه که له بخته
درانه مي ژپوي سپک تر وړی مي ژپوي
زمان یوه صحنه ده د غمونو و دردونو
پرون لوی ژپولم نن کوچنی مي ژپوي

=====

۱۹۹۹ع

د قرن وروستی غزل

نصیب مي کهربا ده جذبوي د غم خځلي
گرم نه يمه عالمه که قلم مي وي ژرلي
بنادي ته وا هوسی ده له بنکاري څه ترهېدلې
بنکالو چي زما پر نښلي په توپو راڅخه خځلي
پوره نیمه پېړۍ مي وگالل د زړه دردونه
لا گوره چي په ما باندي يې نور څه دي ليدلي
خونبي مي مصنوعي ده په ظاهر يې خطا مه سئ
خنداوي کله کېږي په ها زړو چي وي داغلي
پېړۍ راته ختمېږي خو پېړۍ به راسته نه سي
ما پېر تاپي د بدو و د بنو دي ازمويلي
لږ پام کوه اسمانه زما آه به دي نسکور کړي
دوعاوي وي د ولي يا نښراوي د ناولي
اميد د ايمان جز دئ پربښولای يې کورن نه سم
که څه هم ناميندی دي راته شاه و خوا خړلي
مضبوط ورته درېره اي معصومه ژوند سېلاب دئ
دې نېزدي غټي گرگي له ريښو څخه راکښلي

=====

۳۱ دسمبر ۱۹۹۹ع

د روژې درويشتمه - ۱۴۲۰ق

اوکویل - کاناډا

ژوند مي تېر کړ درې بالا نيمه پېړۍ
وم شاهد د خپل هيواد د بربادۍ

گوره کله به مي دا ارمان پوره سي
چي راسته ووينم زمور چپه بېړۍ

=====

اوکویل - کاناډا

د يويشتمې پېړۍ لسمه دقيقه

۱ جنوري ۲۰۰۰ع

⁴⁰ په لوېديځو مطبوعاتو کي يې دوه زرم ميلادي کال په (Y2K) سره ښوئ چي مطلب يې (Year Two Thousand) و. دلته د (K) توري د زرو (۱۰۰۰) په مفهوم کارول سوئ دئ. لکه په کيلو متر او کيلو گرام کي چي هم د زرو مفهوم ځني اخیستل کېږي.

مبارکي

مبارکي راکړئ د زړه غوټۍ مي بيا وخنډل
له توري دربي و دوربې څخه روڼا وخنډل
د خونبۍ اوبنکي مي په سترگو کي را غونډاي سولې
چي د گل مخ مي و شبنم ته د سبا وخنډل
سپوږمۍ د تندري له مدار څخه راووتله
په تک سپين مخ يې توري شپې ته په قاه قاه وخنډل
خورې ورې سولې لړۍ د بدمرغۍ له هسکه
د خړو وريځو له درزو څخه برېښنا وخنډل
د آه په زور مي نمرودي لمبې خاموشي سولې
له تناره څه ابراهيم خليل الله وخنډل
طبيبه څيري کره د ژوند دا زهرجنې نسخې
زما د ناسور ټپ ته ناڅاپه مسيحا وخنډل
بخته اواړي دي که گونجي د تندي له تخته
چي پايبوسۍ ته دي د وخت لوی شهنشا وخنډل
نامينده مه سئ لارويو د اغزنو لارو
په شرط د دې که مو زما پند ته په رشتيا وخنډل
د ژوند سفر وي همېشه له کړاوونو سره
په عافيت وي، که و مل له اميدونو سره

=====

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

رونې شپې

د هیلو مزار

بېرېرم عاطفې بېې د طیغان په تکل نه سي
ډارېرم دا اوريځي د توپان په تکل نه سي
شاهد ياست حوادثو غاړي غرونه راڅه يووړل
خدای مه کړه چې دا ځلي د جانان په تکل نه سي
د زړه په کرونده کي بې په اوبنکو اوبومه
غمگي سورکي غاټول دئ د دامان په تکل نه سي
د حورو پښتنو چينغو له مخه پلو اخلم
وام صبر مو مغول دئ د غلمان په تکل نه سي
داغونه مي پر زړه خو د لاله په شان خندېرم
دا ځکه چې اسمان مي د درمان په تکل نه سي
د هیلو و مزار ته دروم اسوپلي شنختي
چې ټگه زمانه بېې د کتمان په تکل نه سي
ياغي دي قريحه سوه جلوونه بې ټينگ نيسه
معصومه چې قلم دي د دېوان په تکل نه سي

=====

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

رونې شپې

د ۲۰۰۰ کال د جنوري پر دېرشمه فاضل استاد پوهاند رشاد له جاپان څخه له يو ليک سره خپل يو شعر راږلئ او چې د (زرتيا خزان) يې نوم پرايښئ و. د دې شعر تر لوستلو وروسته ما د الاندي نظم وکېښ.

مه راوينې
لويه خدايه!
بهارونه د نيازمنو
چي لانبېرې به
په هښمو په تناو او په ژليو
د (زرتيا) د (خزانو نو)
سرتورېرې باندي هيلي
يتيمېرې ارمانونه
کونډي کېرې ارزوگانې
غمجنېرې خوشال زړونه
په حکمت باندي مي پوه که
لويه خدايه!
چي تا ولي؟
بهارنه دئ او به کېرې
په چينو د قاف د غرونو
تا تر خضر مشر نه کېرې
بهار څله په کلونو
په حکمت باندي مي پوه که
چي ته ولي
لويه خدايه!
گواښوې زمونږ بهارونه
د (زرتيا) د (خزانو نو)

=====

رونې شپې

يو ناخاپه مي په زړه کي
دا خبره سوه راتېره
مگر ته لکه چي غواړې
چي بهار دي ځوانيمرگ وي
د شباب پر بړندو بناخو
وي دي مات پر ملا دي غبرگ وي
زړتابه خو پختگي ده
تر مرادونو رسېدل دي
امان غواړئ له خاميه
چي په اور کي کړېدل دي
د (زړتيا خزان) چي گورم
له غمگي مي زړگي دل سي
خو حکمت ته چي بي ځير سم
نو مي زړه لږ څه تسلسي

=====

سکار بورو - کاناډا - ۲۰۰۰ع

د اړوځو گالري

غرونه غرونه
د اړوځو
درومي درومي
په اسمان کي
سره ماتې بې لړۍ دي
پکښې جوړ دي کنډوونه
پکښې وينم تصويرونه
پکښې گورم انځورونه
د سپړو
د زمريو
د زلميو
د بوډيو
الوتونکو
ډاروونکو
د اشنا، د بېگانه وو
د کړلو، نازدانه وو
يو ناخاپه، په دې منځ کي
يو درنه څېره بنکاره سي
ورته گورم
ورته ځير سم
سمدم ((دی)) وي
هماغه چي ما ليدلی
د تاريخ پر زري پاڼو
هغه ريره
هغه سترگي

رونې شپې

محرابي وروځي پرې باندي
هماغه زمري برېتونه
هماغه امسا په لاس کي
د يو ستر منبر د پاسه
وي ولاړ په درناوي کي
ته به وايې
مخاطب يې
ټول جهان ټول کاینات دي
ورنښي ژغورنده لاري
ورنښي د ژوند رازونه
ټول جهان ته وايې غوړدئ
منتظر يې بيانو ته
د ده پند د ده ورمو ته
عظمتونه يې و پښو ته
دي پراته پر سجده باندي
د لقمان حکيم خبري
د ده پند ته سپکي سپاندي
زه په زړه کي هو سپرم
په کالو کي نه ځايېرم
چي دا ((دي)) دئ
هماغه چي ماليدلی
د تاريخ پر زري پانو
يو ناڅاپه باد راسم سي
سره ماتي کړي اوريځي
سره توی کړي تصويرونه
سترگي کش سي
ډيره ورکه

رونې شپې

برېت خو کړې سي
بگړۍ پرېوزي له ککړي
امسا ولوېږي له لاسه
منبر مات سي، پسي اوږد سي
نو کي نو کي
باد يې يوسي، تری تم سي
زه په ځير ځير ورته گورم
برخليک
د خپل اولس مي
پکښي وينم
په اميد اميد يې څارم
چي به کله؟
چي به چيري؟
سي پيوند دغه مات توکي
ځني جوړ به بيا تصوير سي
هماغه چي ما ليدلی
د تاريخ پرزي پانو

=====

سکارپورو- اونتاريو- کاناډا

۵ اپریل ۲۰۰۰ع

رونې شپې

نورو که خوږ کړی، خورولی ژړولی یم
خدا پروستا مظلومو سترگو غوټ پر ملا مات کړی یم
غم دي سور لښکر دئ یرغلونه کړي داړې وهي
شکر دئ چې زه بې ټینګ مورچل ماله جات کړی یم
برخه په میراث کي د محمود مي بس همدغه ده
وار ته د تهمت بې پټه خوله سومنات کړی یم
لار د ابراهیم مي خونبه کړې باندي ځمه به
خیر دئ که رقیب مي درته لات و منات کړی یم
چتر مو یم سیوري ته مي کښېښی په ډاډ زړګي
ولي مو ناحقه تود ډګر عرسات کړی یم
قرن دي شاهد وي انتقام به ځیني اخلمه
چا چې په نامه د مناجات، خرابت کړی یم

=====

او کویل - کاناډا

پیل: د شلمې پېړۍ وروستی ورځ
پای: د یویشتمې پېړۍ لومړۍ ورځ

روني شپي

زه ولاړ وم

د پېړيو تېر و بېر و، زه ولاړ وم
نور شوک نه وه يو پامېر⁴¹ و، زه ولاړ وم
زمان اوښتی شاهي وي بدلېدلې
د نن خور سبا سربېر و، زه ولاړ وم
تهذيبونه چې د آس په سوو کړل خاوري
د چنگېز چې لته پېر و، زه ولاړ وم
ورانول چې يې په گوډه پښه ښارونه
تر نيکه په وحشت تير و، زه ولاړ وم
د اسلام په نوم يې غبرگي چلولې
عرب شاه دو شمشېر و، زه ولاړ وم
سومناټ چې خيراوه د غزني توري
هند و سند چې ورته زېر و، زه ولاړ وم
اصفهان چې جارېدی تر قدمونو
د ميرويس و محمود پېر و، زه ولاړ وم
چې توډل يې ظلمات له پاني پته
احمد نه و، بس يو شېر و، زه ولاړ وم
د اورنگ و د فرنگ په واکمني کي
هيواد ټوله په بل څېر و، زه ولاړ وم
نغاره چې ډنگېدله د روسپالو
شوروي پر ملک چاپېر و، زه ولاړ وم
اينواوه يې ننگ و نام د روس و پښو ته
تر کابل، مسکو ور تېر و، زه ولاړ وم
چلول چې يې پر مړو باندي حکمونه
آ حضرت د بلا هېر و، زه ولاړ وم
راج د غلو و تالانگرو چې روان و
د ستم مخ چې برسېر و، زه ولاړ وم
ميوندي کوڅې چې يو مخ کنډواله کړې
چاراسياب و که پنجشېر و، زه ولاړ وم

⁴¹ د (پامېر) کلمه په ځينو لهجو کي په اوږده (ی) تلفظېږي.

روني شپي

چي د (مرگ د رقص) تري واکمنان وو
د (پکول شاهي) بهر و، زه ولاړ وم
چارېدلی چي کابل تر هوسونو
د افغان خوږ ژوند گنډېر و، زه ولاړ وم
لوټېدې چي خزاني د موزيمونو
او هیواد ټوله واشپړ و⁴²، زه ولاړ وم
(مزار) ټوله مزرعه وه د قبرونو
شمال خپور د مرگ و مېر و، زه ولاړ وم
(قد) و (هار) و سره بېل کندهار غم و
(قم) باميانو ته راتېر و، زه ولاړ وم
(بدخشان) بدو خسانو لاندي کړي
د (کولاب) اثر پر ډېر و، زه ولاړ وم
د (قطن) پر غرو خوښي وې قدغن سوي
ترې په تېښته چي نخچېر و، زه ولاړ وم
د نارنج وږم و کوچ له (ننگرهاره)
شين بگرام ټوله (غدېر) و، زه ولاړ وم
چي د (ترخه و پاچا) شعار جاري و
پر هر گام باندي زنجېر و، زه ولاړ وم
وحشتونه زېرېدل له کاهو بوټو
ملت ټول له ژونده سپر و، زه ولاړ وم
که ظالم و که عادل واکمن په ملک کي
سلامي زما مخ ته تېر و، زه ولاړ وم
عجايب وه په نړۍ کي يو څو څيزه
زما نوم هم پکښي شمېر و، زه ولاړ وم
صد افسوس چي خاوري کړم هغو مېرو
چي گټلي يې و نوم د فرشتو

=====

ټورنټو-کاناډا. د اپرېل ۲مه، ۲۰۱۰ع

⁴² واشپړ د کندهار - هرات پر لويه لار د يوې سيمي نوم دئ چي پخوا به تل غلو نيولئ و او خلک به يې لوتول. دا کلمه په کندهار کي د (غلو او غدۍ) له پاره استعاره کېږي.

مازيگر ژيرى لمره

څه جادو دى څه منتر دى
مازيگره ستا په لمر کي
رسوي مي خاطر و ته
تخنوي مي احساسونه
ژړوي معصوم خيالونه
په ليکي ژراند شعرونه
څه نسبت ستا و د حسن؟
ستا يو ژير زيبښلى مخ دى
ژير مخ نښه د رنځور ده
يا د گرم يا ملامت ده
د نېستمن ده د مجبور ده
ته آغاز د تاريخي بې
ستا سرخي يو څو شپې ده
ته لومړى مزل د شپې بې
تباره سم په تا پسې ده
دا ښکلا دي ده په څه کي؟
دا کشکش دي دى له کومه
مازيگره ژيرى لمره
پوه سوم پوه سوم
پوه سوم پوه سوم
مرغان هغه سره اوسي
چي بې ورته وي ښکي
په رنځ هغه سره پوه وي
چي يو شاني بې وي چريکي
ته د وېرې په تيارو کي
روښنابي درڅه ټولېرې

رونې شپې

زما ورځي ما بنام سوي
زما ستوري پيکه کيږي
ته مېلمه د درېلې يې
درکوي زهر په جام کي
ته له ورځي رخصت اخلي
ځکه ويني ويني ژاړې
زه په وينو وحشت پېرم
مېرمداره پور تر غاړې
مازيگره ژيری لمره
زما په رنځ و درد خبره
تر سرخي وروسته پرتا دي
ما بنامونه خپاره سوي
ماته هم پېښه له سروده
سرو غدی راته پاشلي
تاته سره افق په غېږ کي
تور تمونه دي راوړي
ماته سرو د سر کاسه کي
همېشه اوبه راکړي
ته ډوبېږې په تيارو کي
زه لمبېږم په فتنو کي
ته سوځېږې په لمبو کي
زه تپېږم په جگړو کي
مازيگره ژيری لمره
زما په رنځ و درد خبره
چي پر کور مو لنگه سوي
د غدو سره بلا ده
آرامی سوي راڅه کډه
بدمرغی مو تل په خوا ده
که تپ کېږو محوه کېږو

رونې شپې

که له لورپه خور ته کېږو
که له لورپه هلا کېږو
که د بل په لاس ور کېږو
مرور که بهارونه
که پیږي دي ژر گلونه
که مو مړاوي دي بڼونه
د خزان پرې چپا وونه
که اختر مو عاشوره ده
که نوروز راڅه بېلېږي
که هر دښت مو کربلا ده
که یزید پرې هو سپېږي
که رباب د آدم مات دی
که درخو ناسته پر کور ده
که پتې ورک پر ولات دی
که رابیا په سر سرتور ده
که نارنج گل قصاصېږي
که گلاب پر سردار دی
که انار گل مور ژېږي
که دښمن یې ”لاله زار” دی
که پسرلی مو خزان سوی
که وږمې پر کوچ ور بار دي
که نرگس پر ملا مات سوی
بلبلان مو په چيغار دي
که ښارگ د ښار پرې سوی
دود د کلیو تر سر خېږي
په ښاریانو کې ساه ټوله
کلیوال سره ننېږي
که کوچی په زړه غمجن دی
که ورشو ورته اغزي ده

رونې شپې

که گاونډ ورته د بنمن دئ
تېک يې ورک دئ پر نېستي ده
که له ورور سره اخته يو
که پښتو ده راڅه سپکه
که له تخته پر تخته يو
که پارسو ده راڅه ورکه
مازيگره ژيړی لمره
زما په رنځ و درد خبره
دا فتني ټوله د سرو دي
که د خپل که د پردو دي
سرو روزلي دي ناولي
سرو زهرونه دي پاشلي
سرو مغزونه مسموم کړي
انتقام تې هڅولي
مور ته پېښه له سره لوره
مور ته پېښه له سوتکه
چي کرو پر پتي مينه
حاصل اخلو ځيني کرکه
مازيگره ژيړی لمره
زما په رنځ و درد خبره
زه و ته نصيب نن مله کړو
رنځ مو يو دی چي خواله کړو

=====

ټورنټو - کاناډا
د مې ۱۲مه، ۲۰۰۱ع کال

زندى

که دا حال و نه به شعر نه به نظموه پاته سي
د ادب پر کرونده بنخ وچ ډاگونه پاته سي
په مرگو چي ځني وزي شهبازونه له کوخو څه
د آدم په خيالي بناړ کي به قبرونه پاته سي
چلېدلې که دُرې د محتسب هسي بي واره
په بازار کي به د زهد صرف دوکانونه پاته سي
و اوږو ته چي سوې پورته جنازې د غيروتونو
د پښتو پر کور به خود تور دېوالونه پاته سي
ککړې که هسي شاني بي مېروزه رغړېدلې
د سرخېلو پر دفتر به تش نومونه پاته سي
چا منصور ليدلى نه دئ اورېدلي بي کيسې دي
زما به هم د دار په ژبه داستانونه پاته سي
عشق تاداود ژوندانه دئ په نسب مي راشريک دئ
د رقيب پاى ناميندي ده که کلونه پاته سي
د نیازمنو کوچ و بار دئ د خواله څوک نه سوه پاته
د معصوم پر ډک زړگي به ارمانونه پاته سي

=====

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۱ع

د نازولو کور⁴³

لا اوس هم باندي چغېري خو بلبلې
 پر ها درختو چي جگړونسه دي سوځلي
 اوس لا هم وږم راځي له سپېرو دښتو
 خیر که وريځو خو پسرلي نه دي خندلي
 اوس لا هم په سړو زړو کي څه گرمي سته
 نامېنديو که هر څو دي ننولي
 لامین کاته دي پاته پر څو سترگو
 په کږو بڼو لا اوس هم زړه پييلي
 طراوت يو مخي ټول نه دئ له باغه
 لا څوک سته چي د نرگس جام تې نېنگلي
 له گړوب ښاره لا نغمه د مینسي اورم
 ازانگې مې ئې له ليري اورېدلي
 د ریا زاهدان پټ سر پکښې گزي
 خپلو کړو و خپل عمل دي شرمولي
 عقل کوچ نه دئ يومخي له دې ښاره
 خیر که کډو د جنون پر اړولي
 لا پر وچو شونډو پاته څه موسکا ده
 څه کې خاوري د بېلتون پر سر پاشلي
 چي د سترو قافلې پر هوسا کېږي
 اوس هم هغه چينې سته ،هماغه کلي
 له دې ښاره نظرمه اړوئ خلکو
 پکښې اوسي اوس لاهم ډېر نازولي

=====

تورتیو، کاناډا

۱۲ نومبر ۲۰۰۲ع

⁴³ د کاناډا د (NATIONAL POST) ورځپاڼې په پرونی. گڼه کي د لومړۍ عمومي جگړې د یو افسر

لیک خپور سوی او په هغه کي یې یو ځای کښلي وه:

“... and yet the birds kept singing in the trees-what trees were not cut down by shells.”

د دغو جملو اغېزه وه، چي دا شعريې را باندي وکښل. (هوتک)

روني شپي

د احسان يې زما پر سر دئ همېش سپوری
چي په ژوند چا راښوولی دئ يو توری
د سلام پر بنده وایم سلامونه
پر دارینو دې خدای نه کاندې مختوری
دا د حسن اغېزه ده بل څه نه دي
راڅه ورک چي کوز و پاس نبی و کین لوری
پېرزوینه د پاک رب، زیار د استاد دئ
رقیبانو څله رږ رږ راته گورئ
همدغه ویاړ راته بس دئ په ژوندون کي
چي نه مل سولم د غلو، نه هیوادپلوری

=====

مسیساگا - کاناډا - ۲۰۰۲ع

روني شپي

ما په زړه کي تصور کړل
د دنيا سخت کړاوونه
چي يو څوک را څخه باسي
په امبور د لاس نوکونه
داغوي مي پسته ژبه
پر ايردي تک سره سيخونه
راتوکي مي په ماغزو کي
تېره غشي تېز سرونه
راتوږي مي تور د سترگو
پر نينک مي ږدي اورونه
پوري ووري تر زړگي مي
باسي تک سره نشترونه
پوستوي مي په ژوندوني
پرې کوي مي اندامونه
اوروي مي پر زړه باندي
داغـزيو بارانـونه
راکوي د سر کاسه کي
جل وهلي مرادونه
پر بدن مي صليب واره
تک وهي د اور مېخونه
خو يو بل درد راڅه هېر کړي
دا ټول واره زحمتونه
هغه دا چي مي پر خاوره
بېگانه رپي توغونه

=====

ټورنټو-کاناډا

روني شپي

پښتانه ته وايم

هک پک گورمه د نورو ويانه ته
د خپل اوښ په وښ تړلي زنگانه ته
هوسی هسي له هوسه باندي خوب کا
مېړنتون دئ خدای رازلی پښتانه ته
له يوې بلا راخلاص بلي په خوله کړ
له ناوې سو راگوښه ناست بارانه ته
د يوې ايکي اثر مي چيغي نه کا
لکه خوک چي خطابه کړي تپ کاڼه ته
دی بیده، بخت يې بیده، ماحول بیده دئ
دوست دښمن يې چرې کښلي لږمانه ته
له غفلته چي رمه ټول لنگ و لښ سوه
سزاگاني سختي بويه دې شپانه ته
که تر دغه ازموښت هم پښتون و ووت
سلامي به يې جهان وي و نامه ته

=====

اسلام آباد

روني شپي

دلې او هورې

دې ساړه شان پسرلي کي
اميدونه خزانېرې
د ژوندون مېوه خازه سوه
هم دلې او هم هورې
د خونخور ساقي له لاسه
جام د زهرو وېشل کېرې
قتلگاه مو ميخانه سوه
هم دلې او هم هورې
د پښتون پر حال ژرېرم
کورېې وران سولا ورانېرې
شو په شويې قافله سوه
هم دلې او هم هورې
زما بخته، توره بخته
زمانه دي سوه دښمنه
سمه لار درته کوره سوه
هم دلې او هم هورې
په زړه خوړ له پرد پسيه
پر ملا مات له بېکسيه
له مېرو خالي توبه سوه
هم دلې او هم هورې
خالي لاسه دښمن ته يې
گدا خواريه مطلب پوه دئ
چي د سپو سلا يوه سوه
هم دلې او هم هورې

رونې شپې

لت پر لت اوړم په ځای کي
نا ارامه، سهار ليري
هره شپه ديلدا شپه سوه
هم دلې او هم هورې
خپل احساس ورته خوراږه دئ
چي مدام په بېرانه دئ
د معصوم دغه دنده سوه
هم دلې او هم هورې
=====

رونې شپې

زما مېنه اولنې د پرېښوولو نه وه هيڅ
اورشو مي پلارنې د هېرېدلو نه وه هيڅ
دوستي كې د پيسې پر قام دوستۍ نه وای بر كړې
پايه د ورورولۍ د ماتېدلو نه وه هيڅ
ارمان دارلامانه ناخلف دي څښتنان سول
دا ستا هسكه مانې د نرېدلو نه وه هيڅ
افسوس دئ چي اولاد يې د بابا همت ته شا كړه
كنه، دغه بگړۍ د رالوېدلو نه وه هيڅ
پښتونه! دې ناولي دنيا څه كانه دروكړه؟
دا مشكه دا رنډۍ خو د غوښتلو نه وه هيڅ
اړتيا د مغفرت وه چي خيالي سر مي سجده سو
كنه دا ككړۍ د تپېدلو نه وه هيڅ
بېلتون كه لكه سيوري مي د ژوند ملگرۍ نه وای
دا ژبه مي توړۍ د شعر ويلو نه وه هيڅ

=====

او كويل - كاناډا

چي دا ولي؟

انگار مي له سيني څه نه راوړي چي دا ولي؟
اشعار له قريحې څه نه راوړي چي دا ولي؟
قلم ريچې ريچې کړم که جزدان پاره پاره کړم
يو ټکی مي له خولې څه نه راوړي چي دا ولي؟
و چاته زړه خالي کړم، غمشريک چبري پيدا کړم
شناخته له کوڅې څه نه راوړي چي دا ولي؟
په زړه کي مي لمبې دي په سوځېرمه مکوت سوم
خولوگي له تاوخانې څه نه راوړي چي دا ولي؟
کری شپه منتظر يم د سپېدو و چاودېدو ته
سهار له دغي شپې څه نه راوړي چي دا ولي؟
زما خيال دی اسمانونه مي هم چيغو دي اخیستي
غبرگون له ازانگې څه نه راوړي چي دا ولي؟
بس ته به وا يو مخي د ژونديو هديره ده
هيڅ شخول له دې مېرې څه نه راوړي چي دا ولي؟
فقط ته وا رانجه يې دي و ټولو ته ورکړي
هيڅ ريغ له حنجري څه نه راوړي چي دا ولي؟
قاصد په تلو راتلو سو ستومان د بابا پښه مي
د محکي له موزې څه نه راوړي چي دا ولي؟
زندان سو دري وړي، زندانوان په تورو تور سو
خو پښې له زوانې څه نه راوړي چي دا ولي؟
قفس ټوکر ټوکر سو، لومي وشلبېدې دام لوت سو
توتي له پنجرې څه نه راوړي چي دا ولي؟
اسلام پر هيواد خپور دی مسلمان مو حکمران سو
خو تکبير له منارې څه نه راوړي چي دا ولي؟

⁴⁵ د جغرافيايي په پخوانيو کتابو کي يې (ايتاليا) ته (موزه) ويله. دلته هماغه مفهوم ته اشاره ده.

(هوټک)

رونې شپې

د عدل و انصاف په تمه ناست وگړي ستخ سول
لوی تگ له محکمې څه نه راوړي چې دا ولي؟
په غلو و په غديو مو تالا ټوله گدی کړه
يو نر له قافلې څه نه راوړي چې دا ولي؟
درخوکه وايي آدم نسته، خو سته رباب په غېږ کي
حيران يم له پردې څه نه راوړي چې دا ولي؟
که هر څه يې رابولمه مېلو و تماشو ته
معصوم له غم غوسې څه نه راوړي چې دا ولي؟

=====

روني شپي

خو کاله وړاندي د ايران مشهورې سندرغاړې ليلا فروهر په ټورنټو کې کنسرت درلود او د کنسرت په ترڅ کې يې يوه پښتو سندر هم وويله، په هغه وخت کې د کابل واکمنانو پښتو دښمنه پاليسي چلوله. په دغه شان حالاتو کې د ليلا فروهر له خولې پښتو سندرې ويلو پر ما اغېزه وکړه او دا خو بيته مې في البدیهه وويل.

نازم ازینکه باز چه زیبا شده پښتو
با نغمه حزين که یکجا شده پښتو
کم ارج در بساط سیاست که شد چه باک؟
در جمع هنردوست پر بها شده پښتو
ياران دهيد مژده به آن قيس غوريان
کاکنون پسند خاطر ليلا شده پښتو

خوندونه

و

شخوندونه

رونې شپې

ما دا څلوريځي په مختلفو وختونو او بېلابېلو حالاتو کې ، په هيواد کې دننه يا تر تيواد بهر ويلي دي . هره يوه يې جلا - جلا انگېزه لري . دلته مي يو ځای سره نښلولې .

رونې شپې

شعر څه دي د احساس راپارېدل دي
د خونخور فلک له لاسه ژرېدل دي
يا د ميني د خيالونو په بستر کي
راز و نیاز دئ اوبتل را اوبتل دي

=====

سوله چي شرط يې زموږ غلامي وي
يا مو په دې شرط، څه ارامي وي
سل واره جار دي تر هغه جنگ سي
چي ارمغان يې زموږ ازادي وي

=====

جگړه که هر څو ډېرې سختې لري
ماتي و گوډي، ژوبلي و رانې لري
ټولي مو ځکه پر ځان منلي
چي راته زېرې د خپلواکۍ لري

کابل-۱۴ ليندۍ ۱۳۲۵ش

=====

زما د سر امان دي وي تاجرزاده يم
او له پلاره و نيکه عالمزاده يم
زما اسي برخه نه دا سوه او نه هغه
خالي لاس يم، امي مادرزاده يم

۲۳ د غبرگولي ۱۳۲۵ش

=====

رونې شپې

څه عجبه حوادث دي چې تيرېږي
يو د بل له پښو څه خاوري ايستل کېږي
ما چې هر څه دئ خپل فکر ځغلولی
دا منگی بيا د پښتون پر سر ماتېږي

کابل - ۱۳۲۵ش

=====

هک حيران يمه غافلو پښتنو ته
د دا نورو زرنګۍ، فريب و چلو ته
که چرچې وي پښتانه د چا په ياد وي؟
چې پر غرنده سي، مخ يې سي پښتو ته

کابل - ۱۳۲۵ش

=====

ستاسي په نزد به خوار نتلی يم
پر هر ميدان به رقيب کړلی يم
خو وخت شاهد دئ، تاريخ خبر دئ
چې په مېړانه ټولو منلی يم

=====

اې قدرتمنو! اې جابرانو
په نشو مستو، اې کورمغزانو!
قدرت زوال لري، نشې الوزي
سد مو کوره سه، اې ناپوهانو!

=====

رونې شپې

مات دي مغزی سه، په خوا دي مرگ سه
آ په زړه توره! اينه دي گرگ سه
چي نه سوځېږي په آه د کونډو
سر به سر تور کړم چي توی دي ورگ سه

=====

نن چي بې وينې د ملک رهبر وي
ډب بې مغزن وي برېت بې بېر وي
د زمان لوبه سي ورته جوړه
په تورو تور سي، خاوري پر سر سي

۱۳۲۵ش

=====

بنايستي! څله په ځان مغروره بې
په دې چي ځوانه بې؟ پيدا له نوره بې؟
که دا جگړه وه او دا مرگونه وو
يا به بې کونډه او يا به بوره بې

=====

عشق يو اشا ده، سر و پښې غوڅي
ژراند کوچنی دئ، بنونډي بې بوڅي
د خوار تلتک دئ، پرده پرې نه سي
چي سر په پت کړې، پښې دي سي لوڅي

=====

روني شپي

غمو رنځور کړم، سختيو زوړ کړم
ډېرو مرگونو له ژونده موړ کړم
ممکن خو نه دئ غچ له تقديره
خدایه! دا زړه مي په څه شي سوړ کړم

=====

چوپه چوپتيا ده، خطر هر آن راځي
يو مخ بامبو دئ، ته وا خپگان راځي
له هونبیارانو مي اورېدلي دي
په خاموشي پسې ضرور توپان راځي

کابل د لوی اختر سهار ۱۳۲۲ش

=====

عمر څلوېښت سو مخ پر زړښت يم
مزه يې نسته که ځوان په سکښت يم
څوري د پوهي مي زښته سپک دئ
څښتن د برخي که پښت پر پښت يم

=====

آ لويه لويه، څښتنه لويه
ژر رسوه مي تر خپله کويه
که مستجاب مي دغه خواست نه وي
ژوندون به څه کړم مرگ راته بويه

=====

روني شپي

آ د خو ورځو په جاه جلال مسته
آ چي اچوې مرداري و خپل نس ته
اولنو پښتنو څومره بڼه وييلي
دا متل دئ (که هوس و نو دي بسته)

=====

تر بنگړيو شرنګي ډېر وي په پاي زېب کي
ادعاګاني وي اوچتي په نشېب کي
د واکمنو قول و فعل ته چي گورم
زه له شرمه پزه گرزوم په جېب کي

=====

که ظالم غره په ظلم و په زور دئ
يا دا بل بيا خاتما په پردي کور دئ
نه به ظلم ورته پاته نه به زور وي
د ستم کور آخر وران، چپه نسکور دئ

=====

په مغزو کي مي هرگوره شورما شور دئ
ستوني تل له غرېوه ډک همېشه شور دئ
د سکوت ځواک راڅه تللي دئ معزور يم
ازمويلي مي پر ځان باندي خپل زور دئ

=====

رونې شپې

خوشالي زموږ د اختر په ډمامو سوه
په خوراک و په څښاک و په جامو سوه
زما اختر به هغه وخت وي اي يارانو
که مو پاکه له پردو څخه اورشو سوه

کابل-۱۳۶۵ش

=====

زمانه راته نا پایه لوی دریاب سو
سراسر ژوند منجنیق سو منجلا ب سو
بېگانه یې کړم له خپل و له پردیه
راته پاته یو قلم سو یو کتاب سو

=====

نه قدرت د خوځېدو سته په لاسو کي
نه مستي نه تحرک پاته په زړو کي
چي دا نن ملک الموت راسي په خوښ یم
ما د دمخه ځان شمېرلی دی په مړو کي

=====

نه دا وایم چي دنیا مي د قارون وای
په عزت په دبدبه کي ناپیلیون وای
باطني هیله مي دا، چي د خپل سر وای
د خپل واک د خپل اختیار وای خړ پر شپون وای

=====

روڼې شپې

د وصال په قېر پوه دي مهجوران
د خپل کور په خوند خبر دي پردېسان
پر لوجه د ژوند يې کښلي په غټ خط دي
(له زواله څخه وروسته وي ارمان)

=====

پر ډگر د سياست چي چا گام کښېښو
و راستۍ ته يې (فقط) د انجام کښېښو
عنايت دئ د پاک رب چي ځني خلاص يم
که نه، ډېرو راته لومه و دام کښېښو

=====

چي يو آن ځان له عالمه بېگانه کړې
ماديات له يوه مخه درست ايله کړې
په لذت به دي ټول عمر خوله خوږه وي
په والله چي بيا (ډوډۍ پکښي رېزه کړې)

=====

آزادي چي له يوه مخه نېستي سي
ابتدال و جهالت چي پر زياتي سي
اختناق و رسوايي هم سي ور گڼه
ځني جوړه به د نن (ولسواکي) سي

کابل- ۱۳۶۵ش

=====

رونې شپې

زاهدان ورپسي گزني په محراب کي
نجوميان يې لټوي په اسطراب کي
عالمونه سرگردان ورپسي گزني
ها خوندونې چي ليدلي په شباب کي

=====

د فراق ورځي ډېرې اوږدې سوې
په ډېرو شولو مي کولمې پرې سوې
په ډېرو چغو مي کومې وچ سو
په ډېرو اونکو سترگي کوکړې سوې

=====

په ورکينه مي تمام کړل کتابونه
چي لرغنه سوم بيا مېلې وې او بنکارونه
په سړکال چي مي يو کم څلوېښت پوره سوه
مشغولا مي په قلم وایم شعرونه

کابل - ۱۳۶۵ش

=====

چي پرون يې د زړه غوښي پر پېرزو وې
نن يې مخ ته په کفن کي لا نه گوري
دا په دې چي پرون کار عند اللهې و
نن د نفس و د شيطان په نغوته بنوري

کراچي - ۱۹۹۰ع

=====

رونې شپې

كالخوایان مو د وطن، شل ته رسېږي
د قدرت پر گدی نه سره جوړېږي
عاقبت مو دي په خیر وي، متل وايي
(قصابان چي سي ډېری مړ مردارېږي)

مونتريال-کاناډا-۱۹۹۲ع

=====

نن مي په زړه کي يوه چړیکه پنهاني تېره سوه
د پنبو دردونه راته وايي چي ځواني تېره سوه
ځواني يو خوب و يو خيال و هيڅ په پوه نسومه
تېره څو سوه مگر افسوس په ناداني تېره سوه

=====

د ریا په غلافو کي تفواگاني دي خرڅېږي
زنهار وينمه د ږيرو په درزونو کي ځلېږي
پتوي زما له نظره په پردو محرم مخونه
آيينې يې خپلي توري نور هم تور ورته بنکارېږي

مغل رستوران- ټورنټو- کانادا- ۱۹ فبروري ۱۹۹۹ع

=====

تفاوت راڅخه ورک سو چي دا غم دئ که بنادي ده
پلونه دي بادېږي د اسراف پر سر سيالي ده
هلته وړونه مري له لورې دلته مور په غور و لامبو
دا نه تنگ دئ، نه مېړانه هسي خوشي ناپوهي ده

اوکویل-کاناډا-۱۹۹۹ع

=====

روني شپي

د اولس بناغلي سپک په بيده قام وي
ويښ قومونه خپل مشران ستايي په نېکو
هونبياران اواروي لانجې په سوله
مور دي توري تر خپل منځ کښلي له تېکو

=====

چي د ميني پر معيار مي
تا او گل ته وکتله
گل مي خوښ سولي يو ځلي
ته مي خوښه سوې تر تله

(د يوفرانسوي شعر ژباړه)

=====

کراچي نه دئ د اور تبي ده
لاس و مغزي ته ولچک زندي ده
د ازل کښلو رواستم دلته
تقدیر ته غاړه تر تار نری ده

کراچي - ۱۳۲۸ ش

=====

په وطن کي مي کتاب و مشغولا
له قلم سره همپش وم همنا
په دې ملک کي علم نسته قلم ورک دئ
مشغولا مي ده د کور سود و سودا

=====

رونې شپې

حافظه مي ورځ په ورځ کمزورې کېږي
رونښنايي د ستگو دم په دم کمېږي
شين امي به راڅه جوړ سي په دې ملک کي
ها چي زده مي وو، ورو ورو راڅه هېرېږي

کراچي-۱۹۸۹ع

=====

د تجزيې خطر

ما يې غم کړ د تاريخ چي مسخه کيږي
مفاخر مو د وطن ټوله هېرېږي
يو هونبنيار سپرې موسکي سو، ول لاليه
تاريخ څه جغرافيه مو محوه کيږي

اوکويل-کاناډا-۱۵ اکتوبر ۱۹۹۶ع د سهار ۴ بجې

=====

د نغري قدر

نصيب را پردېس کړي يم، کارونه تقديري
وېنه د بې لړزۍ مي کړۍ ورځ ماغزه را خوري
قربان د اولنو تر دا پخو پخو خبرو
(مړونه قدرمن وي پر خپل کور پر خپل نغري)

ټورنټو-کاناډا-۱۹۹۷ع

=====

روني شپي

زما وطنه! تپر کال هم دلته را ياد سوې
سر کال هم دغه ځايگي خو ته آزاد سوې
له دې وروسته که پښتون يو موټي نه سو
نو به لوی جارو وهمه چي (برباد سوې)

پنجاب-ريل گاډۍ-۱۹۹۲ع

=====

څه فايده ده د ارمان و د ايکاش
د ناشکرو خلکو وي همدا پاداش
بښپړ اوه پښته ميشته پر کندهار وو
نن ار ټوله گره تيت يو لکه ماش

ميساگا-کاناډا-۲۰۰۲ع

=====

پر وطن باندي مو سرکال وچکالي ده
رحمت نسته ځکه ورکه سوکالي ده
باران رحم دئ پر هغه اولس اوري
چي سينه يې له کينو څخه خالي ده

=====

⁴⁷ زه په ۱۹۹۱ع کال له پنجابه په اورگاډۍ کي کراچي ته تلم د وطن ياد مي يو شعر ووايه چي د همدې مجموعې په (38) مخ کي راغلی او نوم يې (را په ياد چي سې وطنه) دئ. په دا بل کال ۱۹۹۲ع په هماغه مياشت کي بيا پر هماغه ځای په اورگاډۍ کي تېرېدم. په دې وخت کي په کابل کي د مجاهدينو حکومت و. ما پورتنۍ رباعي وويله.

رونې شپې

لوی غټ سړي یو نه د خاپوړو
ټونگ د شیطان دئ چې سره مروړو
لاره د حق مو ده خوشي کړې
رحمت یې غواړو تش په ارگورو

۲۰۰۰ع

=====

ترقي د اولسونو هوسايي ده
امنيت دئ، آرامي ده کراري ده
چي دا نه وي هيڅ باور به يه ونکړم
تش خبري دي، درواغ دي لفاظي ده

کابل - ۱۳۲۱ش

=====

پای

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**